

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIIKETALOUS

OPINNÄYTETYÖRAPORTTI

**POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUN
TILIKARTTAUDISTUS**

Hanna Rajala

Liiketalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2007
Työn ohjaaja: Heli Leskinen

TAMPERE 2007

Tekijä:	Rajala, Hanna Emilia	
Koulutusohjelma:	Liiketalous	
Opinnäytetyön nimi:	Poliisiammattikorkeakoulun tilikarttaudistus	
Title in English:	Reform of account scheme of The Police College of Finland	
Työn valmistumis- kuukausi ja -vuosi:	Joulukuu 2007	
Työn ohjaaja:	Leskinen, Heli	Sivumäärä: 49 + 33

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö on kehittämishanke, jonka tavoitteena on kehittää uuden poliisioppilaitoksen tilikarttaa. Tutkimustyön virikkeenä on ollut poliisioppilaitosten yhdistyminen. On tärkeää, että uusi oppilaitos toimii tuloksellisesti sekä pystyy seuraamaan ja suunnittelemaan taloutensa ja toimintansa tilaa mahdollisimman oikeiden tietojen varassa ja oikeaan aikaan.

Tutkimusongelman kartoittamisessa on perehdytty toisaalta lainsäädäntöön ja hallinto-organisaation tuottamiin määräyksiin ja menetelmiin sekä toisaalta valtionhallintoa ja kirjanpitoa käsittelevään kirjallisuuteen. Tilikarttaudistusta käytännössä pohdittaessa on järjestetty yksikön sisäisiä tilikarttakokouksia, joissa on poliisioppilaitosten henkilöstö- ja taloushallinnon asiantuntijoiden kanssa kartoitettu ongelmia ja pohdittu niihin eri ratkaisuvaihtoehtoja.

Ongelmalliseksi nykyisen vuoden 2007 tilikartan tekee muun muassa laskentakohteiden päällekkäisyys, organisaatorakenteen vastainen yksikkökoodin jaottelu sekä ylimääräiset ja tarpeettomat laskentakohteet. Tilikarttaudistuksen avulla pyritään kehittämään budjetin seuranta ja suunnittelua, kustannuslaskentaa, tulossopimuksen tavoitteiden asettelua ja saavuttamista sekä kirjanpidon oikeellisuutta.

Johtopäätöksenä mainittakoon, että tilikarttarakenteen koodauksessa esitetyt epäkohdat on pyritty ottamaan huomioon ja eliminoimaan ne. Laskentakohteita on sijoitettu niin, että on mahdollista seurata useampia, eri tililuokkiin sijoitettuja, laskentakohteita. Laskentatiedon luotettavuuden paraneminen takaa toiminta- ja taloussuunnittelulle, talousarvion ja tulossopimuksen laadinnalle ja siten koko tulohajauksen mentaliteetille uuden, luotettavamman tarkastelunäkökulman.

Tilikarttaudistuksen jälkeen on luotava tilipuitteet kirjausohjeineen, järjestettävä tiliöintikoulutusta ja ryhdyttävä kartoittamaan web-raportoinnin mahdollisuuksia. Oppilaitoksen yhdistyminen on ravinteikas kasvualusta myös monille muille kehitystoimenpiteille, joiden tunnistaminen alkaa menetelmäkuvauksien tekemisestä ja nykytilan objektiivisesta tarkkailusta. Käytännön työ Poliisiammattikorkeakoulussa osoittaa jatkossa kehityskohteita, joiden tunnistaminen ei vielä ole mahdollista.

Avainsanat: kirjanpito valtiontalous julkinen hallinto poliisihallinto poliisikorkeakoulut

Writer:	Rajala, Hanna Emilia	
Degree programme:	Business economy	
Title:	Reform of an account scheme of The Police College of Finland	
Title in Finnish:	Poliisiammattikorkeakoulun tilikarttaudistus	
Accomplishment month and year:	December 2007	
Thesis tutor:	Leskinen, Heli	Pages: 49 + 33

SUMMARY

Thesis in hand is a development project which aims to evolve an account scheme of the new police college. The starting point for the study has been the merger of the police colleges. It is vital that the new college operates productive and is able to follow and forecast its economic and operational state with as accurate and real time knowledge as possible.

While perceiving the research problem the writer has familiarized herself with the legislation and rules and methods produced by the administrative organization as well as with the literature concerning government and accounting. When pondering account scheme reformation in practice there have been internal unit meetings where the writer has together with police college personnel and financial administration specialists sketched the problems and deliberated solutions to those problems.

Problematic with the present account scheme 2007 is among others the overlap of calculation targets, the unit code grouping opposite to organization structure and the unnecessary calculation targets. The reform of the account scheme has been aspired to generate the follow-up and planning of a budget, cost accounting, target setting and attainment of the profit contract and validity of bookkeeping.

As conclusion can be mentioned that while codifying the account scheme structure one has aspired to observe and eliminate the disadvantages that came up. Calculation targets have been relocated in the way that it is possible to follow various calculation targets which are positioned in separate account categories. Recovery of reliability of calculation data will ensure a new and more definite examination point of view for operational and economic planning, composition of a budget and profit planning, and this way to the entire mentality of profit guidance.

After the reform of the account scheme one has to create an accounting framework with registration directions, to arrange posting training and to consider the possibility of web reporting. The merger of the colleges is also a nutritious breeding ground for various development projects whose recognition starts by writing process reports and observing the present situation objectively. Practical work in the Police College will bring along new development projects whose recognition for the time being is not yet even possible.

Key words:	accounting	national economy	government	police administration
	police colleges			

SISÄLTÖ

OSA 1

Johdanto.....	5
1. Poliisioppilaitoksien toimintaympäristö	7
1.1 Poliisin organisaatio	7
1.2 Poliisioppilaitosten historia.....	10
1.3 Koulutus oppilaitoksissa.....	10
1.4 Oppilaitoksien talous.....	11
1.5 Uusi oppilaitos.....	11
2. Toimintaa ohjaavat säädökset ja periaatteet	13
2.1 Hallinnon ohjaus	13
2.2 Tulosohejaus	15
3. Talouden suunnittelu	17
3.1 Toiminta- ja taloussuunnittelu (TTS).....	18
3.2 Talousarvio (TA)	20
3.2.1 Budjetointiperiaatteet	21
3.2.2 Talousarvion rakenne	22
3.2.2.1 Tulot	22
3.2.2.2 Menot	23
3.2.3 Määrärahalajit	24
3.2.4 Tulossopimus.....	25
4. Valtion kirjanpito	27
4.1 Valtion kirjanpidon perusteet.....	27
4.1.1 Kirjanpitovelvollisuus.....	27
4.1.2 Tiliorganisaatio.....	27
4.1.3 Keskuskirjanpito.....	28
4.1.4 Monenkertainen kirjanpito.....	28
4.1.5 Kirjanpidon tehtävät	28
4.1.6 Kirjaamisperusteet	30
4.1.7 Kirjanpituudistus (Valki).....	30
4.2 Poliisin kirjanpidon tililuokat	31
4.2.1 Liikekirjanpito	32
4.2.2 Talousarviokirjanpito	34
4.2.3 Johdon laskentatoimen tililuokat	35
4.2.3.1 Yksikkö.....	35
4.2.3.2 Alue	36
4.2.3.3 Tulosalue.....	36
4.2.3.4 Projekti	37
4.2.3.5 Tuote	37
4.2.3.6 Seuranta.....	37
5. Poliisiammattikorkeakoulun tilipuitteet	38
5.1 Nykytilan tuottamat ongelmat.....	38
5.2 Kehitystoimenpiteet.....	39
5.3 Tilikartta	40
6. Johtopäätökset	42
7. Jatkotoimenpiteet.....	44
Lähteet.....	46
Liite - Oppilaitoksen talousprosessin osa-alueet	49

OSA 2

Poliisiammattikorkeakoulun tilikartta vuodelle 2008

Johdanto

Tämä opinnäytetyö on tuotettu uudelle poliisioppilaitokselle, Poliisiammattikorkeakoululle, yhteistyössä Poliisikoulun henkilöstö- ja taloushallinnon henkilöstön sekä talouspäällikkö Raili Hiltusen kanssa. Yhteinen päämäärämme on ollut uudistaa tammikuussa 2008 aloittavan poliisioppilaitoksen tilikarttaa sisäisen kirjanpidon toimialueelta ja tähdätä näin toisaalta kohti luotettavampaa seurantajärjestelmää, toisaalta kohti selkeämpää työ- ja toimintamallia arkipäivän kirjaustöiden yhteydessä.

Valtiontalouden kokonaisuus jaetaan usein budjettitalouteen ja budjetin ulkopuoliseen talouteen. Budjettitaloudella tarkoitetaan niitä valtion menoja ja tuloja, joista eduskunta päättää. (Kiviniemi, Vehkajärvi, Pöllä & Äijälä 2000: 97.) Budjettitalouteen kuuluviksi luetaan eduskunta, ministeriöt, virastot ja laitokset (Pöllä & Etelälahti 2002: 27). Poliisin koulutustoimintaa järjestävät oppilaitokset, Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu, toimivat sisäasiainhallinnon alaisina virastoina, kuten uusi poliisioppilaitoskin.

Työssä on keskitytty seuraamaan budjettitalouteen kuuluvan viraston tilikarttarakenteen järjestämiseen vaikuttavia seikkoja poliisin koulutustoiminnan näkökulmasta. Opinnäytetyötä toteutettaessa on pyritty keskittymään nimenomaan uuden poliisioppilaitoksen suunnittelu- ja seurantarpeisiin. Tavoitteena on ollut toisaalta koota kaikki se materiaali ja teoria, jota poliisioppilaitos tarvitsee soveltaessaan tilikarttaansa, toisaalta suunnitella ja valmistella tilikarttarakenne käyttövalmiiksi.

Tutkimustyön taustaa tarkasteltaessa aiheen valinnan motiivit voidaan jakaa kahteen sektoriin: ensinnäkin poliisioppilaitosten yhdistymiseen ja toisaalta nykyisen tilikarttarakenteen sekavuuteen. Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että tilikartta on tärkeä virastoa ohjaava asiakirja. Mikäli se ei toimi, vaikutukset yltyvät organisaation joka tasolle.

Poliisioppilaitosten yhdistymisellä pyritään kustannussäästöihin ja synergiaetuihin keskittämällä kaikki poliisihallinnon tarvitsema virkatutkinto-, ammatti- ja täydennyskoulutus yhden katon alle. Laajemmalti tarkasteltuna oppilaitosten yhdistyminen on osa suurempaa, koko valtionhallinnon kattavaa tuottavuus- ja tehostamishanketta. Yhdistymisen myötä uuden oppilaitoksen organisaatio muuttuu muotoaan: uudenlainen organisaatorakenne vaatii uudenlaisia seuranta- ja laskentamalleja.

Vuoden 2007 tilikarttarakenne ei ole toimiva. Suurimpina ongelmina nähdään laskentakohteiden päällekkäisyys, yksikkötililuokan jaottelu osittain organisaatiokaavion vastaisesti ja käyt-

tökelvottomat laskentakohteet. Tilikarttarakenteen toimimattomuus vaikuttaa edelleen kustannuslaskentaan, kirjanpidon oikeellisuuden sekä tulosohjauksen kautta toiminta- ja taloussuunniteluun, budjetin laadintaan ja seurantaan sekä tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden toteutumisen seurantaan tunnuslukujen kautta.

Työn toteuttaminen on ollut sekä teoreettista että luovaa. Tekijä on tutustunut virastoa ohjaavaan lainsäädäntöön, hallintoorganisaation ohjauskeinoihin, määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtiotaloutta, hallintoa ja kirjanpitoa käsittelevään kirjallisuuteen. Lisätietoa on hankittu oppilaitoksien omista julkaisuista ja Internetistä. Työn teoreettinen osio on rakennettu näiden tietojen varaan.

Tilikarttaa rakennettaessa on järjestetty yksikön sisäisiä palavereita, joissa on keskusteltu nykyisen tilikartan aiheuttamista ongelmista ja ideoitu uutta tilikarttaa. Uutta tilikarttarakennetta luotaessa on *) benchmarking-tyyppisellä menettelyllä poimittu Pelastusopiston, joka on myös sisäasiainhallinnon alainen virasto, tilipuitteiden hyviä ominaisuuksia. Benchmarkingin tulokset oli analysoitu ja käytettävistä periaatteista yleisellä tasolla päätetty jo ennen tämän opinnäytetyön aloittamista. Siksi tässä työssä ei perehdytä kyseiseen aiheeseen tarkemmin.

Tekijä ja toimeksiantaja ovat tyytyväisiä lopputulokseen, mutta vasta käytännön työ osoittaa tilikarttarakenteen toimivuuden tai toimimattomuuden. Joka tapauksessa uusi tilikartta noudattaa tarkemmin sisäasiainhallinnon yleisohjeen mukaista linjaa, mikä on ollut yksi tilikarttauudistuksen päätavoitteista.

Poliisiammattikorkeakoulun vuoden 2008 tilikartta on tämän opinnäytetyön ohessa osassa 2.

*) ”**Benchmarking** (esikuva-analyysi/vertailuanalyysi) tarkoittaa oman toiminnan vertaamista toisen toimintaan, usein parhaaseen mahdolliseen” (Wikipedia 2007).

1. Poliisioppilaitoksien toimintaympäristö

1.1 Poliisin organisaatio

Poliisin organisaatio on jaettavissa kolmeen portaaseen. Ylimpään portaaseen kuuluu sisäasiainministeriö, jonka alaisuudessa toisella portaalla toimii poliisiosasto ja alimmalla portaalla toimivat poliisin toimintayksiköt. (Sisäasiainministeriö 2007.) Poliisin organisaatio on hierarkkisesti tiukka.

Sisäasiainministeriö toimii ylimpänä poliisin toimintaa hallinnollisesti ohjaavana elimenä. Sisäasiainministeriö on yksi Suomen vanhimmasta ministeriöistä. Ministeriö on perustettu vuonna 1869 ja sitä johtaa sisäasiainministeri. Ministeriön hallinnonalan henkilöstömäärä on noin 18 000 henkeä, joista poliisitoimi työllistää noin 10 000. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

Valtioneuvoston ohjesäännön mukaisesti sisäasiainministeriön toimialaan kuuluvat muun muassa alueiden kehittäminen, yleinen järjestys ja turvallisuus, poliisihallinto ja yksityinen turvallisuusala, pelastustoimi sekä rajaturvallisuus ja meripelastustoimi (Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262, 3:15 §). Voidaankin todeta, että sisäasiainministeriö on hallinnon, aluekehityksen ja sisäisen turvallisuuden ministeriö (Sisäasiainhallinnon intranet 2007).

Poliisin ylijhtona toimii sisäasiainministeriön poliisiosasto. Poliisiosaston alaisuudessa toimivat sekä poliisin lääninjohdot kihlakuntien poliisilaitosten keskusyksikköinä että valtakunnalliset yksiköt, poliisioppilaitokset, Poliisin tekniikkakeskus, Poliisin tietohallintokeskus ja Helsingin kihlakunnan poliisilaitos. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

Poliisilain mukaan poliisin tehtäviin kuuluvat oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen (Poliisilaki 7.4.1995/493, 1:1 §). Lisäksi poliisin velvollisuutena on suorittaa myös muut erikseen säädetty tehtävät (Sisäasiainhallinnon intranet 2007).

Kuvassa 1 esitetään poliisin organisaatiokaavio. Poliisioppilaitoksien yhdistyminen ja poliisin hallintorakenneuudistus (PORA) ravistelevat poliisin nykyistä organisaatiota.

Kuva 1. Poliisin organisaatio.

Poliisin organisaatio on kokonaisuudessaan muutoksen alainen. Valtion tuottavuus- ja alueellistamishankkeiden vaikutus näkyy myös poliisihallinnossa. Poliisin hallintorakenteen uudistamishanke (PORA) kartoittaa synergiaetuja. Tuottavuutta pyritään parantamaan muun muassa jakamalla poliisilaitokset hallinnollisesti suurempiin toimintayksiköihin, lakkauttamalla osa kihlakuntien poliisilaitoksista, yhdistämällä poliisioppilaitokset sekä siirtämällä talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä suoritettavaksi keskitetysti sisäasiainhallinnon palvelukeskukseen. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

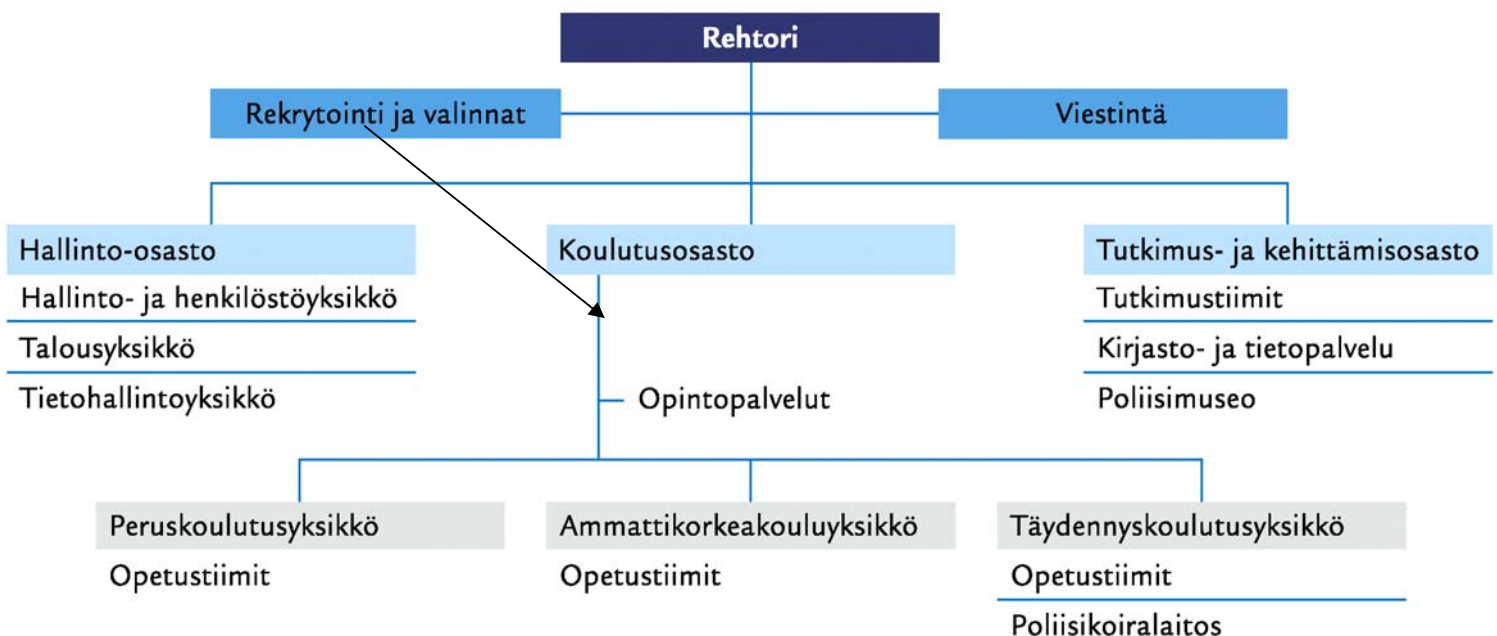
Valtakunnallisesti poliisin organisaatio uudistuu ministeriötasolla vuonna 2008, kun pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen päätöksellä ministeriörakennetta kehitetään. Sisäasiainministeriöön keskitetään maahanmuutto- ja kotoutusasiat. Sisäasiainministeriön hallinnonalalta siirtyy pois alueiden kehittämistä vastaavat yksiköt. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

Poliisioppilaitokset sijoittuvat organisatorisesti suoraan poliisin ylijohdon määräysvallan alaisuuteen. Poliisioppilaitoksien tehtävänä on tarjota poliisin virkatutkinto- ja muuta koulutusta. Kappaleessa *1.3 Koulutus oppilaitoksissa* eritellään tarkemmin oppilaitoksien toimialaan kuuluvia tehtäviä.

Kuvassa 2 esitetään uuden poliisioppilaitoksen organisaatorakenne (Poliisin intranet 2007). Oppilaitosta johtaa rehtorin lisäksi oppilaitoksen hallitus. Uuden oppilaitoksen rehtorina toimii Seppo Kolehmainen.

Hallinto-osasto jakautuu hallinto- ja henkilöstöyksikköön, talousyksikköön ja tietohallintoyksikköön. Hallinto-osastoa johtaa Timo Rajala. Tutkimus- ja kehittämisosaston johtajaksi on nimitetty Risto Honkonen. Osaston alaisuudessa toimivat tutkimustiimit, kirjasto- ja tietopalvelut sekä Poliisimuseo.

Koulutusjohtajana toimii Petri Alkiora. Koulutusosasto jakautuu kolmeen koulutusyksikköön: peruskoulutus-, ammattikorkeakoulu- ja täydennyskoulutusyksikköön. Lisäksi oppilaitoksen organisaatioon kuuluvat erillisinä yksikköinä viestintä sekä rekrytointi ja valinnat. Odotettavissa on, että rekrytointi ja valinnat toimii uudessa organisaatiossa koulutusosaston alaisuudessa. Organisaatiokaaviota ei ole toistaiseksi vahvistettu.

Kuva 2. Uuden poliisioppilaitoksen organisaatorakenne.

1.2 Poliisioppilaitosten historia

Suomen valtakunnallinen poliisikoulutus alkoi vuonna 1918 Helsingissä itsenäistyneen Suomen hallituksen määräyksen perusteella. Pian koulutus siirrettiin kuitenkin Suomenlinnaan, jossa poliiseja koulutettiin vuoteen 1961 saakka. Tilojen niukkuuden vuoksi Suomenlinnassa keskityttiin ainoastaan alipäällystön ja päällystön koulutukseen. Poliisikokelaiden koulutuksesta vastasivat liikkuva poliisi, Helsingin poliisilaitos ja eräät muut erillisyyksiköt. (Poliisiammattikorkeakoulu 2007.)

Vuodesta 1961 poliisin alipäällystö- ja päällystökoulutusta on järjestetty Espoossa Otaniemessä. Poliisitoimintaan liittyvä tieteellinen tutkimustyö alkoi 1990-luvulla Otaniemessä. Poliisiammattikorkeakoulu aloitti 1998 korkeakoulutasoisena yksikkönä, josta valmistuu poliisipäällystön tutkinnon suorittaneita poliiseja. (Poliisiammattikorkeakoulu 2007.)

Helsinkiin vuonna 1973 perustettu kokelaiden ja miehistön koulutukseen erikoistunut erillisyyksikkö siirtyi Tampereelle Tammelaan vuonna 1974, josta Poliisikoulu muutti vuonna 1993 Hervantaan (Poliisikoulu 2007). Vuodesta 1986 Poliisikoulu on toiminut itsenäisenä yksikkönä (Poliisiammattikorkeakoulu 2007).

1.3 Koulutus oppilaitoksissa

Poliisikoulu Tampereella ja Poliisiammattikorkeakoulu Espoossa antavat poliisin virkatutkintokoulutusta. Poliisikouluun kuuluvassa poliisikoiralaitoksessa Hämeenlinnassa koulutetaan poliisikoiranohjaajia ja poliisikoiria. (Poliisikoulu 2007.)

Poliisikoulutuslain mukaan Poliisikoulu vastaa alalle rekrytoinnista, opiskelijavalinnoista, poliisin perustutkinto- ja alipäällystökoulutuksesta, ammatillisista erikoistumisopinnoista sekä muusta turvallisuusalan koulutuksesta (Laki poliisikoulutuksesta 4.2.2005/68, 2 §).

Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisipäällystön tutkinnon valinnoista ja tutkinnosta, poliisin päällystö- ja muusta johtamiskoulutuksesta sekä poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, ammatillisista erikoistumisopinnoista sekä muusta turvallisuusalan koulutuksesta (Laki poliisikoulutuksesta 4.2.2005/68, 2 §).

Poliisin lääninjohdot vastaavat alueellisesta koulutuksesta. Työpaikkakoulutuksesta vastaavat kihlakuntien poliisilaitokset. Poliisin valtakunnalliset yksiköt, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi ja

liikkuva poliisi, ovat vastuussa oman erikoissektorinsa valtakunnallisesta koulutuksesta. Poliisipäälylystön tutkinnon suorittanut voi suorittaa maisterin tutkinnon Tampereen ja Turun yliopistoissa. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

1.4 Oppilaitoksien talous

Poliisioppilaitoksessa käytettävät talouden järjestelmät noudattavat sisäasiainhallinnon yleistä linjaa. Kirjanpidon perusjärjestelmä on Personec Meritt. Käyttöomaisuuskirjanpitoa pidetään järjestelmässä nimeltään Economa Käyttöomaisuus. Palkkalaskentajärjestelmänä toimii Personec Fortime. Poliisin työajan erittelyä seurataan uuden Taimi-järjestelmän mukaan. Matkalaskujen osalta käytössä on Personec Travel-järjestelmä. (Yleisohje 2007: 2.) Ostolaskut käsitellään Rondo-järjestelmässä. Myyntilaskutus tapahtuu Tisma-järjestelmällä, joka on myös majoitusvarausjärjestelmä.

Vuodelle 2008 tulossopimuksessa myönnetty määrärahat vahvistetaan tammikuussa 2008, sen jälkeen kun eduskunta on vahvistanut vuoden 2008 budjetin. Alustavaksi määrärahojen määräksi on ilmoitettu noin 23 662 000 euroa. Poliisioppilaitoksille oli myönnetty vuoden 2007 määrärahaa marraskuun viimeiseen päivään mennessä 25 756 924 euroa (Meritt 30.11.2007, kirjanpitoraportti).

Lisäksi oppilaitoksen rahoitukseen vaikuttavat tulorahoitus ja siirtyvä määräraha. Vuoden 2007 tulostavoite oli 665 000 euroa, toteutuma oli marraskuun lopulla 739 495 euroa (Meritt 30.11.2007, kirjanpitoraportti). Vuodelle 2008 tulostavoitteeksi on asetettu 654 000 euroa (Vuoden 2008 tulossopimus 16.11.2007, neuvottelumuistio).

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (PALKE) suorittaa suuren osan poliisioppilaitosten päivittäisistä taloushallinnon rutiinitehtävistä. Palvelukeskus on hallinnollisesti sisäasiainministeriön talousyksikön alainen. Virastot ja laitokset ovat puolestaan sisäasiainministeriön osastojen alaisia, esimerkiksi poliisitoiminta on poliisiosaston alaista toimintaa. Kuitenkin käytännön tasolla taloustoimenpiteet suoritetaan virastojen ja palvelukeskuksen välillä.

1.5 Uusi oppilaitos

Poliisioppilaitokset yhdistyvät 1.1.2008. Uuden oppilaitoksen nimeksi tulee Poliisiammattikorkeakoulu (Poliisin intranet 2007). Poliisioppilaitosten hallinnollisella yhdistämisellä pyritään saavuttamaan mahdollisimman suuri synergiaetua siten, että perus-, täydennys- ja johtamiskoulutus toteutetaan fyysisesti lähekkäin. Oppi-

laitosten yhdistämisestä koituu säästöjä hallinto- ja tukipalvelujen aiheuttamista kustannuksista. (Poliisikoulun...2007: 3.)

Yhdistäminen mahdollistaa myös nykyistä paremmin koulutuksen suunnittelun, koordinoinnin ja toteutuksen yhtenä kokonaisuutena. Yhdistymisellä halutaan varmistaa poliisikoulutuksen tehokkuus ja laatu sekä parantaa poliisioppilaitosten toimintakykyä. (Poliisikoulun...2007: 3.)

Uusi oppilaitos vastaa alalle rekrytoinnista ja opiskelijavalinnoista, tutkintokoulutuksesta, johtamiskoulutuksesta, täydennyskoulutuksesta sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta (Laki poliisikoulutuksesta annetun lain muuttamisesta 2.2.2007/103, 2 §). Poliisikoiratoiminta jatkaa uuden Poliisiammattikorkeakoulun alaisena tulosityksikkönä Hämeenlinnassa Rinkelinmäellä, jossa Poliisikoiralaitos on toiminut jo vuodesta 1927 alkaen (Poliisikoulu 2007). Lisäksi uutena tulosityksikkönä toimintansa aloittaa Poliisiammattikorkeakoulun yhteydessä Poliisimuseo, jonka ovet avautuvat yleisölle syksyllä 2008.

Uuden oppilaitoksen arvioitu henkilöstömäärä on noin 215 henkeä. Vuosittainen tutkinto-opiskelijoiden määrä on noin 1 000 opiskelijaa. Lisäksi muuhun oppilaitoksen järjestämään koulutukseen osallistuu vuosittain noin 5 000 opiskelijaa. (Poliisikoulu. Vuosikertomus 2006–2007. 2007: 20–21.)

Uudelle oppilaitokselle on määritelty visio. Poliisiammattikorkeakoulun visiona on, että yhdistyvä oppilaitos on vuonna 2015 arvostettu poliisin osaamisen koulutus-, tutkimus- ja kehittämissyhteisö, joka toimii sekä kansallisesti että kansainvälisesti turvallisuusalan yhteistyötä edistäen. (Poliisikoulu. Vuosikertomus 2006–2007. 2007: 5.) Vuoden 2008 aikana oppilaitoksen arvot määritellään erillisessä arvoprosessissa (Vuoden 2008 tulossopimus. 2007: 11).

2. Toimintaa ohjaavat säädökset ja periaatteet

Uuden poliisioppilaitoksen toimintaa ohjaavat ja säännöstelevät useat tahot. Koska poliisioppilaitos kuuluu budjettitalouden piiriin, se on eduskunnan poliittisen ohjauksen alainen (Pöllä & Etelälahti 2002: 27). Muita ohjaavia tahoja ovat muun muassa sisäasiainministeriö ja sen yhteydessä toimiva poliisiosasto, valtiovarainministeriö, valtioneuvosto ja Valtiokonttori.

Poliisioppilaitoksen on sovitettava toimintansa toisaalta hallinnon ohjauksen ja toisaalta tulohjauksen normien mukaan. Hallinnon ohjaus on ylimpien valtioelinten toimesta tapahtuvaa poliittista sääntelyä, jonka ehkä merkittävimpana ohjauskeinona voidaan pitää valtion talousarviota eli budjettia. Valtion talousarvioehdotuksessa eli keltaisessa budjettikirjassa eduskunta määrittelee muun muassa poliisitoiminnan tavoitteet.

Tulohjauksen käsitteellä yritetään saada virastot ja laitokset itseohjautuvaan ajattelumalliin, jonka päämääränä on toiminnan tuloksellisuus. Poliisioppilaitoksen tuloksellisuuden tulostavoitteet pohjautuvat toiminta- ja taloussuunnitteluprosessin kautta poliisiosaston kanssa solmittavaan tulossopimukseen.

2.1 Hallinnon ohjaus

Ylimmät valtioelimet, kuten eduskunta, tasavallan presidentti ja valtioneuvosto, ohjaavat valtion hallintoa muun muassa säädöksiin, talousarvion ja informaatio-ohjauksen keinoilla (Kiviniemi ym. 2000: 40).

Säädös- eli normiohjaus kattaa lait, asetukset ja niihin perustuvat viranomaispäätökset (Kiviniemi ym. 2000: 40). Tärkeimmät valtiontaloutta ohjaavat lait ovat Suomen perustuslaki (erityisesti luku 7., Valtiontalous), laki ja asetus valtion talousarviosta ja valtion maksuperustelaki sekä viraston toimialaan liittyvä erikoislainsäädäntö (Jatkola 2001).

Poliisioppilaitosten kannalta edellä mainittujen lakien lisäksi tärkeitä lakeja ovat laki ja asetus poliisikoulutuksesta, laki poliisikoulutuksesta annetun lain muuttamisesta, laki poliisin hallinnosta ja ammattikorkeakoululaki soveltuville osin. Lakien ja asetusten ohella toimintaa ohjaavat valtioneuvoston ja valtiovarainministeriön asetukset sekä Valtiokonttorin määräykset ja ohjeet (Meklin 2002: 103).

Talousarvio eli budjetti määrittelee hallinnon käytettävissä olevat vuosittaiset resurssit. Ohjauksellisenä keinona talousarvio antaa hallinnon yksiköille liikkumavarat, joiden rajoihin toiminta on sovitettava. (Kiviniemi ym. 2000: 41.) Viraston tai laitoksen näkökulmasta talousarvio kertoo, miten paljon viraston tai laitoksen on tuloina valtiolle koottava ja minkä verran virasto tai laitos saa rahaa käyttöönsä (Meklin 2002: 111).

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2007 määritellyistä tavoitteista poliisioppilaitosta koskevat ainakin seuraavat tulostavoitteet:

Tavoite	2005 toteutuma	2006 arvio	2007 tavoite
Opiskelijoiden määrä / henkilöä	534	642	642
Poliisikoulutuksesta valmistuvien määrä / henkilöä	360	397	384
Poliisikoulun koulutuspäivän hinta, euroa, enintään	126	113	144
Poliisiammattikorkeakoulun koulutuspäivän hinta, euroa, enintään	175	180	195

(Valtion talousarvioesitys 2007: 161).

Informaatio-ohjauksella tarkoitetaan ylempien valtioelimiä tuottamaa, hallinto-organisaation ohjaamiseksi tarkoitettua, informaatiota. Informaation lähde, muoto ja sisältö vaihtelevat. Informaatio-ohjaus on moniulotteista. Se vaikuttaa sekä hallinto-organisaation sisällä että hallinnon ja toimintaympäristön välillä. (Kiviniemi ym. 2000: 41–42.)

Poliisioppilaitoksia ohjaava informaatio on pääosin sähköisessä muodossa. Esimerkiksi sisäasiainministeriön intranetin laaja ohjearkkki, eri tahojen julkaisemat ohjaavat tiedotteet ja muut asiakirjat sekä hallinnon ohjauksen sähköpostiin toimitettavat ajankohdittaiset ohjaavat poliisioppilaitoksen toimintaa säädös- ja talousarvio-ohjauksen ohella.

Tärkeitä työvälineitä lainsäädännön, talousarvion ja informaatio-ohjauksen lisäksi ovat hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmat, hallituksen ministeriöille antamat määräraha- ja lisätalousarviot, valtiontaloutta koskeva raportointi ja tarkastus sekä ministeriön ohjeet ja määräykset (Jatkola 2001). Viraston toimintaa ohjaa myös tiliviraston taloussääntö.

”Tilivirastolla tulee olla taloussääntö, jonka se itse vahvistaa” (Pöllä & Etelälähti 2002: 81).

Tilivirasto ottaa taloussäännöllään kantaa siihen, miten talousarviolakia ja -asetusta tulee soveltaa viraston toimialalla. Taloussäännössä otetaan kantaa muun muassa viraston taloushallinnon organisointiin, maksuliikenteeseen, kirjanpidon järjestämiseen, sisäiseen valvontaan ja taloushallinnon järjestelmien tietoturvallisuuden järjestämiseen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 81.)

Poliisioppilaitoksien toimintaa ohjaa sisäasiainministeriön taloussääntö. Sisäasiainministeriön taloussääntöä täydentämään on tehty poliisioppilaitoksien oma ohjesääntö, jossa otetaan kantaa muun muassa taloushallintoon ja muuhun toiminnan ohjaukseen liittyviin menettelyihin, kassa- ja materiaalitoimintoihin, menojen ja tulojen käsittelyyn sekä toimenpiteisiin huomattaessa virheitä ja väärinkäytöksiä taloudenhoidossa (Sisäinen määräys 2007: 1–9).

2.2 Tulosohtaus

Pöllän ja Etelälähden mukaan tulosohtaus voidaan määritellä seuraavasti:

”Tulosohtauksella tarkoitetaan niitä päätöksenteko-, koordinointi- ja sopimusprosesseja, joilla pyritään varmistamaan, että valtionhallinto kokonaisuutena toimii mahdollisimman tuloksellisesti” (Pöllä & Etelälahti 2002: 84).

Tulosohtaus ei perustu säädöksiin tai määräyksiin vaan se on johtamisjärjestelmä, jossa tulostavoitteet määrittelevät tarvittavat resurssit. Tulosohtaukseen liittyvät kiinteästi myös käsitteet toiminnan avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä. (Pöllä & Etelälahti 2002: 82.)

Tuloksellisuus kostuu kolmesta alakäsitteestä: tuottavuus, taloudellisuus ja vaikuttavuus. Tuottavuutta ja taloudellisuutta pohdittaessa tulee vastata kysymykseen, tehdäänkö asiat oikein. Vaikuttavuuden kohdalla puolestaan kysymys kuuluu, tekeekö julkinen yksikkö oikeita asioita. (Pöllä & Etelälahti 2002: 84–85.) Poliisioppilaitoksen näkökulmasta on siis pohdittava kustannustehokkuutta sekä sitä, toimiiko oppilaitos parhaalla mahdollisella tavalla saavuttaaksensa asetetut tavoitteet?

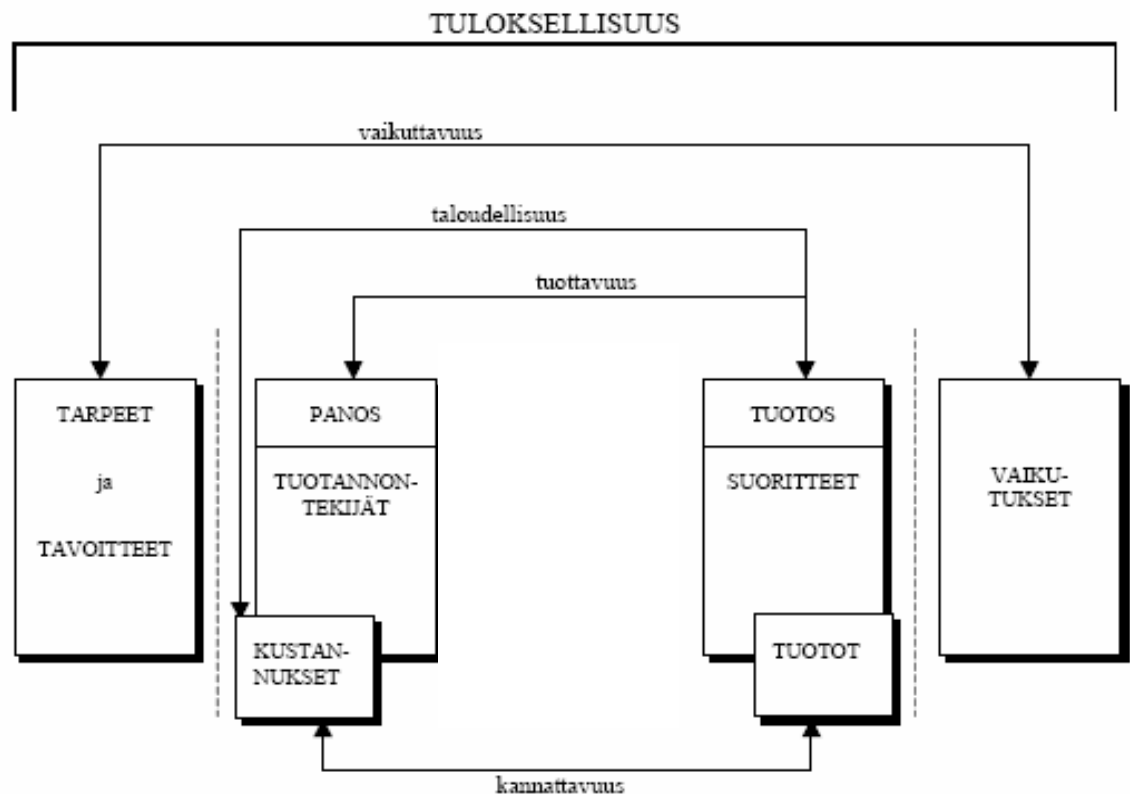
Poliisioppilaitoksissa tulosohtaus näkyy käytännössä toiminnan ja talouden suunnitteluprosessin aikana, jolloin toimintojen tehokkuutta ja vaadittujen tavoitteiden toteutumista analysoidaan ja pyritään kehittämään tuloksellisempaan suuntaan. Tulossopimuksen kautta tulosohtauksen kolme osatekijää, tuottavuus, taloudellisuus ja vaikuttavuus, vieritetään oppilaitoksen toimintojen harteille.

Sisäasiainministeriön intranetissä toiminnan ja talouden suunnittelu määritellään tulohajauksen apuvälineeksi:

”Toiminnan ja talouden suunnittelulla tuetaan hallinnonalan tulohajauksia ja ministeriön tulohajautusta. Sisäasiainministeriön ja hallinnonalan tulohajaus on osa koko budjettitalouden taloussuunnittelua. Suunnittelun lähtökohtia ovat

- *hallitusohjelma*
- *hallituksen strategia-asiakirja*
- *sisäasiainministeriön hallinnonalan keskeiset strategiat.*” (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

Kuten kuvasta 3 näkyy, tuottavuudella tarkoitetaan suoritteiden aikaan saamista mahdollisimman vähäisellä tuotannontekijöiden kulluttamisella. Taloudellisuudella puolestaan tarkoitetaan suoritteiden aikaan saamista mahdollisimman vähin kustannuksin. Kun toiminnan vaikutukset ovat asetettujen tavoitteiden tai niiden pohjana olevien tarpeiden mukaisia, toiminta on vaikuttavaa. (Pöllä & Etelälahti 2002: 85.) Näiden tekijöiden muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan tuloksellisuudeksi.

Kuva 3. Tuloksellisuus, tuottavuus, taloudellisuus sekä vaikuttavuus.

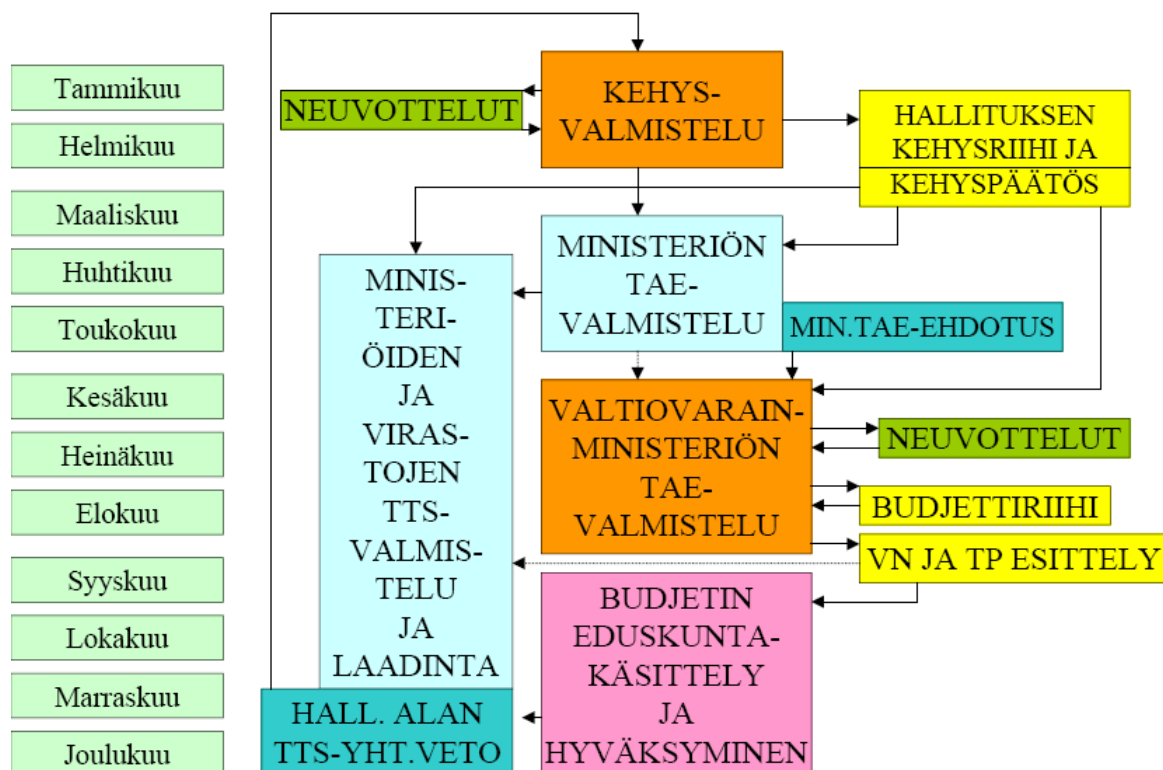
3. Talouden suunnittelu

Valtion talouden suunnittelun pohjana käytetään nelivuotista toiminta- ja taloussuunnitelmaa (TTS) ja yhdeksi vuodeksi vahvistettavaa talousarviota (TA) (Kiviniemi ym. 2000: 105).

Talouden suunnittelu ohjaa verovarojen käyttöä eduskunnan priorisoiimiin käyttötarkoituksiin, mikä vaikuttaa kansalaisten arkeen esimerkiksi tuloverojen tai terveyskeskusmaksujen suuruuden kautta. Toiminta- ja taloussuunnitelma on kuitenkin vain suunnitelma, joka kuvaa eri hallinnonalojen tulevaisuuden toimintapuitteita eikä ole luonteeltaan niinkään velvoittava kuin suuntaantava. (Kiviniemi ym. 2000: 105.)

Oheisessa kuvassa 4 esitetään toiminta- ja taloussuunnitteluprosessin sekä talousarvioprosessin eteneminen kuukausitasolla. Prosessin eri vaiheet ovat jollakin tasolla läpi vuoden poliisioppilaitoksessa käsiteltävinä. Toiminta- ja taloussuunnitteluun ja talousarvion laadintaan osallistuvat poliisioppilaitoksesta johdon ja taluspäällikön ohella budjettivelvolliset yksiköt ja taloussuunnittelija.

Toiminta- ja taloussuunnittelu- sekä talousarvioprosessi

Kuva 4. Toiminta- ja taloussuunnittelu- sekä talousarvioprosessi.

Suunnitteluprosessi kulkee rullaavasti, sillä toiminta- ja taloussuunnitteluohjelman ensimmäinen vuosi muuttuu vuosittain talousarviovuodeksi, ja suunnitelmakauden loppuun lisätään vuosittain yksi vuosi lisää. Suunnittelu on siis jatkuvaa ja katkeamatonta. Prosessin katkeamattomuus takaa suunnitelmien perusteellisen tarkkailun ja täsmentämisen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 94.)

3.1 Toiminta- ja taloussuunnittelu (TTS)

”Virastojen ja laitosten on suunniteltava toimintaansa ja talouttansa sekä tuloksellisuuttaan usean vuoden aikavälillä. Ministeriöiden on suunniteltava toimialansa toiminnan vaikuttavuutta ja toiminnallista tuloksellisuutta usean vuoden aikavälillä.” (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423 1 L 12 §.)

Valtion talouden suunnittelu on lähes jatkuvaa kolmella eri tasolla: virasto tai laitos, hallinnonala ja valtio. Kehysmenettelyn mukaisesti ylempi yksikkö (esimerkiksi sisäasiainministeriö) antaa alemmalle yksikölle (esimerkiksi poliisioppilaitos) kehyksen, jonka mukaisiin puitteisiin alemman yksikön on toimintaansa tarvittavat voimavarat sovitettava. Valtioneuvosto jakaa ministeriöille niille suunnatut koko valtion budjettiin perustuvat kehykset.

Hallituksen on puntaroitava kehysten riittävyttä toisaalta valtion arvioitujen tulojen kehityksen, valtionvelan määrän ja siitä aiheutuvien menojen ja toisaalta ministeriöiden toiminta- ja taloussuunnitelmissa määrittelemien määrärahatarpeiden mukaan (Pöllä & Etelälahti 2002: 96).

Jokainen virasto suunnittelee ja arvioi omaan toimintaansa tarvittavat voimavarat, jotka kootaan keskitetysti ministeriötasolla hallinnonalan suunnitelmaan. Valtion tason toiminta- ja taloussuunnitteluprosessissa yhteen sovitetaan ylhäältä tulevat kehykset ja alhaalta tulevat suunnitelmat. (Kiviniemi ym. 2000: 106.)

Sisäasiainministeriö asettaa poliisioppilaitoksille tulostavoitteet, jotka merkitään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Ministeriön asettamat tavoitteet vaikuttavat siihen, kuinka paljon oppilaitos saa määrärahaa käytettäväkseen. Oppilaitos pyrkii asetettuihin tavoitteisiin myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Toiminta- ja taloussuunnitelman kokoamisesta ja ohjaamisesta vastaa asianomainen ministeriö. Hallinnonalan ministeriö voi ohjeistaa virastojaan parhaaksi katsomallaan tavalla, sillä mitään yhtenäistä normistoa toiminta- ja taloussuunnitteluun ei ole. Ministe-

riöitä ohjaa valtion taloudesta vastaava ministeriö eli valtiovarainministeriö. (Kiviniemi ym. 2000: 106–107.)

Toiminta- ja taloussuunnittelun tarkoituksena on tuloksellisuuden ja talousarvion laadinnan sekä johtamisen tukeminen (Kiviniemi ym. 2000: 106). Hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmalla varmistetaan riittävä tiedonsaanti hallituksen talouspoliittista päätöksentekoa varten ja seurataan hallituksen antamien toimintalinjauksien toteutumista hallinnonalojen ohjauksessa ja toiminnassa (Kiviniemi ym. 2000: 107).

Poliisioppilaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2008–2012 esitetään toimintaympäristön muutokset, strategiset linjaukset kohdevuosille, yksikön ydinprosessit sekä ydinprosesseja tukevat voimavarat (Poliisikoulun...2007: 2).

Esimerkiksi strategisista linjauksista oppilaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmassa on määritelty ensin tavoitteet ja toimintalinjaukset käsiteltäville vuosille, tavoiteltu tulos sanallisesti ja lopuksi kirjattu ne toimenpiteet, joita tavoitteiden saavuttaminen vaatii. Tavoiteltuun tulokseen on jyvitetty myös tulosohjauksen määritelmiä: tuloksellisuus ja tehokkuus.

Alla on ote poliisioppilaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2008–2012 (Poliisikoulun...2007: 3–4).

STRATEGISET LINJAUKSET 2008–2012

Poliisioppilaitoksen strategiset tavoitteet 2008–2012 ovat seuraavat:

1. *Poliisikoulutuksessa korostetaan elinikäisen oppimisen periaatetta.*
2. *Poliisihenkilöstön ammatillista identiteettiä, osaamista, laadukasta toimintaa ja ihmisenä kasvua korostetaan.*
3. *Tulos- ja kehityskeskustelut luovat pohjan osaamisen kehittämiseksi ja osaamisen johtamiselle.*
4. *Yhteiskunnassa ja poliisin toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja niiden aiheuttamat tarpeet opetussuunnitelmien muutoksiin tehdään säännöllisesti vuosittain ja tarvittaessa nopeamminkin.*
5. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee poliisin koulutusta ja poliisitoiminnan kehitystä.*

Tavoiteltu tulos

Yhdistynyt oppilaitos toimii tuloksellisesti ja tehokkaasti.

Koulutus tuottaa riittävän määrän osaavaa henkilöstöä poliisihallinnon tarpeisiin.

Poliisin tutkintokoulutus on maamme ammattikorkeakoulujärjestelmän mukainen.

Poliisiammattikorkeakoulu (PAKK) on tunnettu, tunnustettu ja arvostettu turvallisuusalan oppilaitos.

Keskeiset toimenpiteet

Poliisin virkatutkintokoulutukseen otettavien määrä pidetään tasapainossa poistuman kanssa. Erityisesti peruskoulutukseen otettavien määrän pitäminen vakiona mahdollistaa pitkän aikavälin koulutussuunnittelun. Tavoitteen saavuttamiseksi peruskoulutukseen otettavien määrän minimitaso on 312 aloituspaikkaa vuodessa.

Osallistutaan koulutusrakenteen kehittämiseen tehtyjen linjausten mukaisesti. Kehittämistyössä määritellään tutkintojen laajuudet ja tavoitteet sekä kehittämistyön aikataulu.

Vuoteen 2014 mennessä siirrytään ns. yhtenäispäällystökoulutukseen. Alipäällystökoulutus on jatkossa täysin hyväksiluettavissa päällystötutkintoon.

Aikaisempien opintojen hyväksiluettavuus sekä verkko- ja etäopintoja lisätään koulutuksen laadusta tinkimättä.

3.2 Talousarvio (TA)

Valtion varojen käyttöä säätelee eduskunta hyväksymällä talousarvion. Sen lisäksi, että talousarvio kertoo eri hallinnonaloille varainhoitovuoden rahoituspuitteet ja toimintakehyksen, se ohjaa Suomen valtion taloudellista ja rakenteellista kehitystä osoittamalla ne painopisteet, joita kulloinenkin hallitus priorisoi. (Kiviniemi ym. 2000: 99.)

Talousarvio osoittaa eduskunnan priorisoimat kohteet valtion varojen käytön kautta (Kiviniemi ym. 2000: 107). Talousarvion kautta eduskunta voi viestittää kansalaisille esimerkiksi, että sisäiseen turvallisuuteen tai terveydenhuoltoon aiotaan panostaa tulevaisuu-

nessa enemmän muun muassa palkkaamalla lisää poliiseja ja korrattamalla hoitoalan palkkoja, mutta esimerkiksi tieverkoston täysimittaiseen uusimiseen ei kyseisellä kaudella varoja riitä.

Talousarviossa esitetään varojen allokoinnin lisäksi mahdolliset rahoituslähteet. Esimerkiksi tuloverojen nostaminen tai laskeminen heijastuu suoraan kansalaisten palkkatuloihin. (Kiviniemi ym. 2000: 107.)

Virasto esittää hallinnonalansa ministeriölle talousarvioehdotuksensa. Hallituksen eduskunnalle esittämää seuraavan vuoden talousarviota kutsutaan talousarvioesitykseksi. Varsinainen talousarvio syntyy vasta eduskunnan päätöksellä. (Kiviniemi ym. 2000: 107.)

3.2.1 Budjetointiperiaatteet

Talousarvion laadintaperiaatteita ovat täydellisyys-, vuotuis-, brutto-, yleiskatteellisuus- ja tasapainoperiaate (Kiviniemi ym. 2000: 109). Pöllä ja Etelälahti mainitsevat edellä mainittujen budjetoinnin periaatteiden lisäksi erittelyperiaatteen (Pöllä & Etelälahti 2002: 103).

Täydellisyysperiaatteen mukaan kaikki talousarvion laadintahetkellä tiedossa olevat tulot ja menot on huomioitava (Kiviniemi ym. 2000: 109). Tulot ja menot on ennakoitava mahdollisimman todenmukaisina. Tavoitteena on, että eduskunta saisi todenmukaisen kuvan valtion talouden tilasta, jotta päätöksenteko perustuu mahdollisimman reaaliselle pohjalle. (Pöllä & Etelälahti 2002: 102.)

Kaikki talousarviossa olevat määrärahat siirtomäärärahoja lukuun ottamatta on vuotuisperiaatteen mukaisesti käytettävä varainhoitovuoden eli kalenterivuoden aikana (Kiviniemi ym. 2000: 109).

Vuotuisperiaatteen tarkoituksena on antaa eduskunnalle mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin ja valvoa varojen käyttöä suhteellisen pian varojen käytön eli varainhoitovuoden päättymisen jälkeen. Vuotuisperiaatteen merkitys on kuitenkin hieman kyseenalainen, koska suuri osa määrärahoista on siirtomenoja, jotka eivät noudata vuotuisperiaatetta. (Pöllä & Etelälahti 2002: 104–105.)

Tasapainoperiaatteen mukaan kaikkien päätettyjen menojen rinnalle on löydettävä menoa vastaava tulo. Tasapainoperiaate tarkoittaa siis sitä, että menojen ja tulojen on oltava yhtä suuret. (Kiviniemi ym. 2000: 109.) Talousarvion ylikatteisuus eli tulojen kertymän suuremmuus menoihin nähden on mahdollista, mutta alikatteisuus, menojen suurempi kertyminen tuloihin nähden, ei ole (Pöllä & Etelälahti 2002: 104).

Erittelyperiaatteen mukaan määrärahatyyppi ja käyttötarkoitus on eriteltävä riittävän selkeästi. Tavoitteena on, että määräraha käytettäisiin juuri siihen tarkoitukseen, jonka eduskunta on sille määritellyt. Erittelyperiaatteen merkitys on kuitenkin alkanut himmentyä muun muassa nettobudjetoinnin takia. (Pöllä & Etelälahti 2002: 106.)

Yleiskatteellisuusperiaate ja bruttobudjetoinnin periaate eivät kuitenkaan päde poliisioppilaitoksiin, koska ne ovat nettobudjetoituja. Nettobudjetoidun viraston määrärahoja ei tarvitse eritellä tulojen ja menojen mukaan, vaan voidaan käyttää suoraan näiden erotusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli poliisioppilaitos keryyttää itselleen lisää tuloja, se voi myös tehdä hankintoja, joista koituu lisää menoja.

3.2.2 Talousarvion rakenne

Talousarvio sisältää kaikkien budjettitalouteen kuuluvien virastojen ja laitosten tulot ja menot. Talousarvio koostuu kolmesta pääosasta, jotka ovat yleisperustelut, taulukko-osa ja yksityiskohtaiset perustelut sekä liitteet. (Kiviniemi ym. 2000: 108.)

Yleisperusteluissa kuvataan yleisellä tasolla valtion talouden tilaa ja tasapainoa. Toisessa pääosassa, joka on nimeltään taulukko-osa ja yksityiskohtaiset perustelut esitetään ensin kaikki hallituksen esittämät määrärahat ja arviot tuloista taulukkomuodossa ja eritellen yksityiskohtaisesti, mihin tarkoituksiin yksittäisiä määrärahoja on lupa käyttää. Liitteet-osion tärkein osa on laaja kokonaistaloudellinen katsaus. (Kiviniemi ym. 2000: 108.)

Koska poliisioppilaitos on nettobudjetoinnin piirissä, sen tulot ja menot kirjataan samalle talousarviotilille.

3.2.2.1 Tulot

Talousarviolain mukaisesti tulot ryhmitellään laatunsa mukaan osastoihin, jotka jaetaan edelleen osaksi tulojen laadun ja osaksi organisaatiorakenteen mukaan lukuihin ja momentteihin (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423, 1:5 §).

Tulot ryhmitellään talousarviossa laatunsa mukaan osastoihin seuraavasti:

Verot ja veronluonteiset tulot

Maksullisen toiminnan tulot ja muut sekalaiset tulot

Korkotulot ja voiton tuloutukset

Lainat

3.2.2.2 Menot

Talousarviolain määrittelyn mukaan menot ryhmitellään menoarviossa hallinnonaloittain pääluokkiin, hallinnonalojen yhteiset menot voidaan puolestaan merkitä erikseen yhteen tai useampaan menoluokkaan. Pääluokat jaetaan edelleen lukuihin ja luvut momentteihin osaksi tehtävien, osaksi hallinnon organisaatorakenteen ja osaksi menojen laadun mukaan. (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423, 1:6 §.)

Määräraha, joka on budjetoitu tehtävän mukaan käytettäväksi, on käytettävissä kaikkiin kyseisestä toiminnasta säännönmukaisesti aiheutuviin menoihin, jollei talousarviosta muuta johdu. Laadun mukaan menoja jaotellaan kulutusmenoihin, siirtomenoihin, sijoitusmenoihin ja muihin menoihin. (Asetus valtion talousarviosta 11.12.1992/1243, 1:5 §.)

Talousarvioasetuksen mukaan menot ryhmitellään talousarviossa pääluokittain seuraavasti (Asetus valtion talousarviosta 11.12.1992/1243, 1:4 §).

- *Eduskunta*
- *Tasavallan presidentti*
- *Valtioneuvosto*
- *Ulkoasiainministeriön hallinnonala*
- *Oikeusministeriön hallinnonala*
- *Sisäasiainministeriön hallinnonala*
- *Puolustusministeriön hallinnonala*
- *Valtiovarainministeriön hallinnonala*
- *Opetusministeriön hallinnonala*
- *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala*
- *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala*
- *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala*
- *Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala*
- *Työministeriön hallinnonala*
- *Ympäristöministeriön hallinnonala*
- *Valtionvelan korot*
- *Valtionvelan vähentäminen*

Esimerkiksi talousarvion numerotunnus 26.75.21 voidaan avata seuraavaan muotoon:

Pääluokka 26.	Sisäasiainministeriön hallinnonala
Luku 75.	Poliisitoimi
Momentti 21.	Toimintomenot

3.2.3 Määrärahalajit

Talousarviossa on erityyppisiä määrärahalajeja. Määrärahalajit ovat perustuslain mukaan kiinteä määräraha, arviomääräraha sekä siirtomääräraha. Määrärahatyypit eroavat mahdollisuudessa ylittää myönnetty määräraha ja mahdollisuudessa käyttää myönnettyä määrärahaa menojen kattamiseen useampana kuin yhtenä varainhoitovuotena. (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731, 7:85 §.)

Määrärahat ovat useimmiten kiinteitä, ellei eduskunnalla ole erityistä syytä muuta päättää (Pöllä & Etelälahti 2002: 116). Kiinteä määräraha myönnetään yhdeksi varainhoitovuodeksi, jonka aikana se on käytettävä. Kiinteää määrärahaa ei voida ylittää. Mikäli kiinteä määräraha loppuu ennen varainhoitovuoden loppua ja määrärahalle on vielä osoitettavissa käyttökohde, on eduskunnan päätöksellä mahdollisuus saada lisätalousarvion kautta lisämäärärahamyöntö kiinteään määrärahaan. (Kiviniemi ym. 2000: 109.)

Menot, joiden täsmällistä suuruutta on vaikea arvioida, merkitään arviomäärärahoiksi. Tällaisista menoista esimerkkinä voidaan mainita lakiin perustuvat etuudet kansalaisille ja yrityksille, joiden kokonaiskustannuksia ei voida etukäteen tarkasti määrittää, mutta joiden suorittaminen on kustannuksista huolimatta lakisääteistä. (Pöllä & Etelälahti 2002: 116.)

Arviomääräraha myönnetään yhdeksi varainhoitovuodeksi. Arviomääräraha on kuitenkin ylitettävissä hallinnonalan ministeriön luvalla anomalla ajoissa ennen varainhoitovuoden päättymistä lupaa ylittää kyseinen määräraha. (Kiviniemi ym. 2000: 109.)

Siirtomäärärahaa käytetään esimerkiksi pitkiin useita vuosia kestäviin hankkeisiin, kuten rakennushankkeisiin. Siirtomääräraha on summaltaan enimmäismäärä, jonka hankkeeseen voi käyttää, eikä se ole ylitettävissä. Siirtomäärärahoissa oleellista on siirtomäärärahojen kokonaismäärä, ei niinkään käyttöaika. (Pöllä & Etelälahti 2002: 117.)

Siirtomäärärahasta varainhoitovuoden päättyessä jäljellä oleva osuus on siirrettävissä seuraavalle tai kahdelle seuraavalle vuodelle käytettäväksi. Myös virastojen toimintaan myönnetyt toimintamäärärahat kuuluvat budjetissa siirtomäärärahoihin. Yhtä varainhoitovuotta pidempi toimintakaari joustavoittaa virastojen johtamista ja toimintaa. (Kiviniemi ym. 2000: 109.)

Poliisin toimintamäärärahat ovat kaksivuotisia. Poliisioppilaitos voi kuluttaa myös muiden ministeriöiden määrärahoja. Ajankohtaisten ja akuuttien ilmiöiden tutkiminen saattaa tietyissä tilanteissa olla luontevinta toteuttaa poliisioppilaitokselle osoitet-

tuna tehtävänä, esimerkiksi asiantuntijuuden ja aiemman kokemuksen perusteella. Näin menetellään esimerkiksi oppilaitosten yhdistyttyä, kun uusi oppilaitos käyttää ulkoministeriöltä saatua kolmivuotista määrärahaa tehdäkseen tutkimusta Suomen ja Venäjän välisestä rajaturvallisuudesta ja tekee yhteisrahoitteista tutkimustoimintaa työ- ja opetusministeriöiden kanssa.

3.2.4 Tulossopimus

Virastot toimeenpanevat eduskunnan hyväksymän talousarvion mukaista politiikkaa. Ne pyrkivät saavuttamaan tulossopimuksen mukaiset asetetut tuottavuus-, taloudellisuus- ja vaikuttavuustavoitteet niiden resurssien rajoissa, jotka eduskunta on talousarviossa määrärahojen muodossa virastolle antanut. Ministeriöt tekevät hallinnonalansa virastojen kanssa tulossopimukset, joissa määritetään viraston tulostavoitteet ja käytettävissä oleva rahoitus. (Kiviniemi ym. 2000: 109.)

Sisäasiainministeriö ja hallinnonalan virastot ja laitokset sopivat tulosneuvotteluissa virastojen ja laitosten tulostavoitteet ja tarvittavat voimavarat. Lopuksi tulossopimus vahvistetaan sopijaosapuolten allekirjoituksilla. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.) Poliisioppilaitoksen osalta neuvotteluihin osallistuvat johto ja taluspäällikkö.

Koska poliisi on tulossopijattu organisaatio, jonka toiminnan painopistealueet ja tavoitteet vahvistetaan vuosittain tulossuunnitelmasa, tulossopimus voidaan määritellä viraston ja ministeriön väliseksi sopimukseksi alkavan vuoden toiminnallisista tavoitteista myönnettävien määrärahojen rajoissa (Sisäasiainhallinnon intranet 2007).

Oppilaitoksen osalta tulossopimus vaikuttaa useisiin päivittäisiin perustoimenpiteisiin. Esimerkiksi tulossopimuksessa vahvistettu opiskelijoiden aloituspaikkamäärä ohjaa rekrytointia ja valintoja. Opiskelijoiden määrä vaikuttaa puolestaan aina niinkin arkisiin ja jokapäiväisiin tekijöihin kuin lukujärjestyksiin, kokelaspäivärahojen määrään ja opiskelijahuoltoon. Tulossopimuksessa määriteltyjä tavoitteita ja niiden toteutumista seurataan asetettujen tulostavoitteiden avulla.

Vuoden 2008 tulossopimukseen tavoitteiksi on merkitty muun muassa seuraavat tavoitteet (Vuoden 2008 tulossuunnitelma. 2007: 14–15).

	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Arvio 2007	Tavoite 2008	Tietolähde
Henkilöstön keski-ikä	PK 44/ PAKK 43	PK 45/ PAKK 43	PK 46/ PAKK 42	44	Yksikön oma raportointi
Työtapaturmien määrä	4	4	3	4	Valtiokonttori
Sukupuolijakauma	-	-	174/60	166/52	Yksikön oma raportointi
Hakukelpoiset hakijat/ hakijamäärä	81 %	84 %	80 %	80 %	Primus
Rekrytoinnin erillis-kustannukset /hakija	149 €		150 €	155 €	Meritt Economa
Koulutuspäivän hinta, €					
perustutkintokoulutus	121	111	121	135	Meritt
alipäällystö	120	109	120	130	Meritt
päällystö	96/175	132/225		320	Meritt

4. Valtion kirjanpito

4.1 Valtion kirjanpidon perusteet

Valtion kirjanpito koostuu valtion keskuskirjanpidon lisäksi virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen kirjanpidosta (Valtiokonttori 2007a). Poliisioppilaitosten kirjanpito on perinteistä budjettitalouden piiriin kuuluvan viraston tai laitoksen kirjanpitoa. Ainoana erikoisuutena voidaan toistaiseksi pitää sitä, että oppilaitokset kuuluvat palvelukeskusrakenteen piiriin, johon läheskään kaikki virastot ja laitokset eivät vielä kuulu.

Seuraavassa käsitellään valtion kirjanpidon peruskäsitteistöä ja menetelmiä, joita lukijan on hyvä ymmärtää, ymmärtääkseen kokonaisuutta, johon oppilaitoksen tilikartta kytkeytyy.

4.1.1 Kirjanpitovelvollisuus

Valtion virastojen ja laitosten kirjanpidon pohjana on laki valtion talousarviosta (13.5.1988/423) ja asetus valtion talousarviosta (11.12.1992/1243). Valtion laitokset ja virastot hoitavat kirjanpitoaan itsenäisesti, mutta noudattaen yhtenäisiä säädöksiä ja määräyksiä. (Pöllä & Etelälahti 2002: 135.)

Valtion talousarviotalous, joka jakaantuu hallinnonaloihin ja edelleen valtion tehtäviä toteuttaviin ja toiminnasta vastuussa oleviin virastoihin ja laitoksiin, on kirjanpitovelvollinen talousyksikkö (Valtiokonttori 2007b). Poliisioppilaitos on näin ollen kirjanpitovelvollinen.

4.1.2 Tiliorganisaatio

Kaikki virastot ja laitokset kuuluvat kukin yhteen tilivirastoon. Yksi tilivirasto voi kuitenkin muodostua yhdestä tai useammasta virastosta ja laitoksesta. Virastojen ja laitosten muodostama tiliorganisaatio hoitaa valtion kirjanpitoa ja maksuliikettä, jota valvoo Valtiokonttori. Valtiokonttorin tehtäviin kuuluu myös koota tilivirastojen kirjanpitotiedot valtion keskuskirjanpitoon. (Pöllä & Etelälahti 2002: 135–136.)

Tilivirasto vastaa kokonaisuutena siihen kuuluvien virastojen ja laitosten kirjanpidosta ja maksuliikkeestä (Pöllä & Etelälahti 2002: 136). Sisäasiainministeriön hallinnonalalla oli ennen vuotta 2006 kahdeksantoista tilivirastoa, mutta vuoden 2006 alussa tilivirastot yhdistyivät. Tällä hetkellä hallinnonalan tilivirastoina toimivat sisäasiainministeriö ja Ahvenanmaan lääninhallitus. Tilivirastora-

kenteen yksinkertaistamisen tavoitteena oli tuottavuuden parantaminen ja säästöjen aikaansaaminen sisäasiainhallinnossa. (Sisäasiainhallinnon intranet 2007.)

4.1.3 Keskuskirjanpito

Keskuskirjanpito koostuu liikekirjanpidosta, talousarviokirjanpidosta ja valtuuskirjanpidosta. Valtion keskuskirjanpitoon yhdistetään edellä mainittujen kirjanpitojen tilitiedot, joiden pohjalta laaditaan valtion kirjanpidon pääkirjat sekä valtion tilinpäätös. (Valtiokonttori 2007b.) Valtiokonttori hoitaa keskuskirjanpitoa (Valtiokonttori 2007a).

Poliisioppilaitoksen kuluneen kuukauden kirjanpitoaineisto siirtyy valtion keskuskirjanpitoon palvelukeskuksen toimesta seuraavan kuukauden 12. päivänä. Ennen siirtoa liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon tulee täsmätä toisiinsa nähden.

4.1.4 Monenkertainen kirjanpito

Monenkertainen kirjanpito mahdollistaa eri kirjanpitojen kirjaamis- ja tilinpäätösperiaatteiden noudattamisen rinnakkain (Valtiokonttori 2007b).

Monenkertaisessa kirjanpidossa tapahtumat kirjataan samanaikaisesti useille eri tileille: liikekirjanpidossa kahdelle tilille, talousarviokirjanpidossa yhdelle tilille ja sisäisen kirjanpidon tililuokissa kussakin yhdelle tai useammalle laskentakohteelle. Liikekirjanpitoon kirjataan kaikki tapahtumat. Talousarviokirjanpitoon tapahtumat kirjataan, mikäli niillä on vaikutusta talousarvioon. Virastojen on lisäksi järjestettävä sisäinen kirjanpito toiminnan tueksi. (Pöllä & Etelälahti 2002: 141.)

4.1.5 Kirjanpidon tehtävät

Valtion kirjanpidon perustehtäviä ovat erilläänpito-, tuloksenlaskenta- ja hyväksikäyttötehtävä. Lisäksi valtion kirjanpidon tehtäviin kuuluu seurata talousarvion toteutumista. (Valtiokonttori 2007b.)

Erilläänpitoitehtävä tarkoittaa sitä, että tositteisiin perustuvien kirjausten avulla talousyksikkö pystyy erottamaan omat rahavaransa muista talousyksiköistä (Valtiokonttori 2007b).

Valtion kirjanpidon ensisijaisena erilläänpitoitehtävänä voidaan pitää valtion talousarvionalouden ja talousarviotalouden ulkopuolisten yksiköiden menojen ja tulojen erottamista toisistaan. Toissijai-

seksi tehtäväksi luetaan valtion tilivirastojen kirjausten keskinäistä erilläänpitoa. (Valtiokonttori 2007b.)

Hyväksikäyttötehtäviin sisältyy tietojen muokkaaminen taloudelliseksi laskelmiksi, jotka palvelevat tuloksenlaskentaa ja päätöksentekoa (Pöllä & Etelälahti 2002: 139). Hyväksikäyttötehtävällä tarkoitetaan kirjanpitotietojen hyväksikäyttöä erilaisissa käyttötilanteissa ja erityyppisille hyväksikäyttäjille. Valtion kirjanpidon avoimuuden ja läpinäkyvyyden toteutumiseksi valtion kirjanpidon tilitiedot ovat kaikkien luettavissa Internetistä osoitteessa www.netra.fi. (Valtiokonttori 2007b.)

Kirjanpidon hyväksikäyttötehtävä voidaan jaotella kirjanpidon perustiedon hyväksikäyttöön ja tilinpäätöstietojen hyväksikäyttöön. Toiminnan suunnittelussa, seurannassa, valvonnassa ja tiedotuksessa hyväksikäytetään kirjanpidon perustietoja esimerkiksi kustannuslaskennan tai tiliviraston toimintakertomuksen pohjana. Tilinpäätöstietojen hyväksikäytön ratkaisee hyväksikäyttäjän rooli. Toisaalta esimerkiksi eduskunta joutuu toimimaan useissa rooleissa hyväksikäyttäessään tilivirastojen tilinpäätöksiä. (Valtiokonttori 2007b.)

Valtion kirjanpidossa tuloksenlaskentaa voidaan tarkastella kahdelta kannalta: liiketaloudellisena tuotto-kulutuloksenlaskentana tai budjettiperusteisena talousarvion yli-/alijääमतuloksenlaskentana. Valtion taloudellisesta asemasta on annettava oikea ja riittävä kuva. (Valtiokonttori 2007b.) Talousarviolaissa oikeat ja riittävät tiedot määritellään seuraavasti:

Valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva) (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423, 3:18 §).

Talousarvion toteutumisen seurantatehtävä kertoo valtion budjetin toteumasta (Valtiokonttori 2007b). Talousarviolain 15 § mukaan kirjanpidon tilit on järjestettävä niin, että talousarvion toteutumista voidaan seurata momentin tarkkuudella (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423, 3: 15 §). Tehtävä on merkityksellinen, koska eduskunta päättää valtion tuloista ja menoista vuodeksi kerrallaan valtion talousarviossa. Menojen osalta virastolla on oikeus sitoutua vain talousarvion mukaisiin menoihin, mutta tuloja sen sijaan virasto voi kerryttää vapaammin, koska talousarvion mukaiset tulot, veroja lukuun ottamatta, ovat vain arvioita toteumasta. (Pöllä & Etelälahti 2002: 139.)

Kirjanpituudistuksen myötä valtion kirjanpito kohtasi myös uusia tavoitteita ja tehtäviä, kuten omaisuuden tuottavan käytön tukeminen, tulosjohtamisen tukeminen sekä toiminnan läpinäkyvyyden edistäminen (Pöllä & Etelälahti 2002: 139).

4.1.6 Kirjaamisperusteet

Kirjaamisperusteiden käytöllä tavoitellaan yhdenmukaista linjaa tapahtumien kirjaamiseen (Pöllä & Etelälahti 2002: 175). Kirjaamisperusteeseen vaikuttaa kirjauskypsyys. Kirjauskypsyys tarkoittaa ajankohtaa, jolloin kirjanpitotapahtuma viedään kirjanpitoon. (Valtiokonttori 2007b.)

Lähtökohtana kirjaamiskypsyydelle on näin ollen tulo- ja menoerien jaksottaminen eri tilikausille sekä kohdentaminen varainhoitovuosille tuotoiksi ja kuluiksi, omaisuudeksi ja pääomaksi (Pöllä & Etelälahti 2002: 176).

Kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä kirjanpitotapahtumat on määrätty käsiteltäviksi tietyn kirjaamisperusteen mukaisesti (Pöllä & Etelälahti 2002: 176). Kirjaamisperusteiden johdonmukainen käyttäminen ei kuitenkaan aina ole mahdollista, vaan kirjanpidossa voidaan joutua käyttämään rinnakkain eri perusteita. Oikeaan kirjaamisperusteeseen on siirryttävä viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä. (Valiokonttori 2007b.)

Kirjaamisperusteet voidaan jakaa suorite-, maksu- ja sitoumusperusteeseen. Sitoumusperuste jakautuu edelleen myöntöpäätös-, maksupäätös- ja tilausperusteeseen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 177.)

Suoriteperusteessa tulo kirjataan suoritteen luovutushetkellä ja meno tuotannon tekijää vastaanotettaessa. Maksuperuste eli kassaperuste perustuu tulon kirjautumiseen pankkitilille tai kassaan ja menon suorittamista kassasta tai pankkitililtä. Sitoumusperusteessa tulon ja menon kirjaaminen perustuu niitä vastaavan yksilöidyn sitoumuksen tekemiseen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 177–178.)

Poliisioppilaitoksissa pyritään noudattamaan suoriteperustetta eli tulot ja kulut kirjataan samassa kuussa kuin ne aiheutuvat. Pääsääntöä ei kuitenkaan käytännössä ole aina mahdollista noudattaa.

4.1.7 Kirjanpituudistus (Valki)

Valtion kirjanpitoa uudistettiin vuonna 1998 sovittamalla kirjanpitolain mukaiset liikekirjanpidon normit ja periaatteet talousarviokirjanpidon rinnalle. Sen sijaan, että kirjanpitolakia ja asetusta olisi muutettu soveltuvaksi valtion virastoihin ja laitoksiin, uudis-

tus toteutettiin lisäämällä talousarvioasetukseen soveltuvia liikekirjanpidollisia määritelmiä ja periaatteita. (Pöllä & Etelälahti 2002:137–138.)

Yliopistolainen lehdessä vuonna 1997 Eino Nykäsen artikkelissa kirjanpituksista pohtinut kvestori Ilkka Hyvärinen arvioi, että valtion kirjanpituksien motiivit johtuvat vuotuisten tulojen ja omaisuuden uudelleenlaajentamisesta kuvaamistarpeesta. Hyvärinen toteaa Yliopistolaisessa seuraavaa:

”Valtio haluaa muuttaa nykyisen puhtaasti talousarviopohjaisen kirjanpidon mahdollisimman lähelle yritystilinpäätöstä, jossa näkyy valtion varallisuus kansallisuudesta alkaen.” (Nykänen 1997.)

4.2 Poliisin kirjanpidon tililuokat

Pakollisia tililuokkia valtion kirjanpidossa ovat liikekirjanpito ja talousarviokirjanpito. Tällöin jokainen valtion kirjanpitoon tehtävä kirjaus on suoritettava niin liike- kuin talousarviokirjanpitoihin niissä noudatettavien kirjaussääntöjen mukaan. Liike- ja talousarviokirjanpidon tilit ovat määrämuotoisia, eikä virasto tai laitos voi näin ollen muuttaa tai poiketa niistä millään ehdolla. (Pöllä & Etelälahti 2002: 141–142.)

Sisäasiainministeriön yleisohjeen mukaan poliisin kirjanpidossa käytettävät tililuokat ovat seuraavat (tililuokan lyhenne isoin kirjaimin):

1. Liikekirjanpidon tili (TILI)
2. Talousarviokirjanpidon tili (TATILI)
3. Yksikkökoodi (tulosityksikkö tai vastuuyksikkö/osasto, YKS)
4. Aluekoodi (kihlakunta tai alue, ALUE)
5. Tulosalue-/prosessikoodi (TULOSA)
6. Projekti (virastokohtainen tai valtakunnallinen, PROJ)
7. Tuotekoodi (TUOTE)
8. Seuranta (muu seurantakohte, SEUR)
9. Henkilö (HLÖ) - Ei käytetä palkanlaskennassa
10. Muu (MUU) - Ei käytetä palkanlaskennassa
(Yleisohje 2007: 2.)

Sisäisessä kirjanpidossa tuottojen ja kulujen kirjaamisessa pakollisia ovat tililuokat 1–4 eli kirjaukset on tehtävä liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon tileille, yksikölle sekä alueelle. (Yleisohje 2007: 2.)

Poliisikoulun ja Poliisiammattikorkeakoulun yksikkökoodien tunnukset eli virastotunnukset, on yhtenäistetty vuodelle 2007 oppilaitosten yhdistymisen vuoksi.

401	<i>Etelä-Suomen lääninhallitus</i>
402	<i>Länsi-Suomen lääninhallitus</i>
403	<i>Itä-Suomen lääninhallitus</i>
404	<i>Oulun lääninhallitus</i>
405	<i>Lapin lääninhallitus</i>
41	<i>Keskusrikospoliisi</i>
42	<i>Poliisin tietohallintokeskus</i>
43	<i>Suojelupoliisi</i>
44	<i>Liikkuva poliisi</i>
45	<i>Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu</i>
47	<i>Helsingin kihlakunnan poliisilaitos</i>
48	<i>Poliisin tekniikkakeskus</i>
614	<i>Sisäasiainministeriön poliisiosasto</i>

Kaikki kirjaukset poliisioppilaitosten sisäiseen kirjanpitoon, määrämuotoisia ja valtakunnallisia laskentakohteita lukuun ottamatta, alkavat numerosarjalla 45, esimerkiksi yksiköt *Perustutkinto 45321* tai *Kirjasto 45369* ja projektit *Voimankäyttö 45627* tai *Oppilashuolto 45640* (Tilikartta 2007). Sama kirjauseriaate jatkuu myös uuden tilikartan numeroinnissa.

4.2.1 Liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpitoa ohjaavista normeista säädetään valtion talousarvio-laissa ja -asetuksessa. Liikekirjanpitoon kirjataan kaikki valtion kirjanpitoon kuuluvat tapahtumat kahdenkertaisin viennin. (Pöllä & Etelälahti 2002: 144.)

Valtiokonttorin määrittelemää liikekirjanpidon tilikarttaa on käytettävä kaikissa tilivirastoissa eikä kirjaaminen muille kuin tilikartan tileille ole sallittua. Tilikartta sisältää tililuettelon lisäksi määräykset siitä, mitä millekin tilille saa kirjata sekä tiedot tilin luonteesta, joka saattaa vaikuttaa kirjausratkaisun oikeellisuuteen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 147–148.)

Poliisioppilaitoksien käytössä on Valtiokonttorin vahvistama tilikartta, johon on tehty sisäasiainministeriön hallinnonalan tarvitsemat lisäjaottelut. Hallinnonalalla kirjaukset tehdään viisinumeroisille tileille.

Valtiokonttorin liikekirjanpidon tilikartta on koottu noin kuudesta sadasta nelinumeroisesta kirjaustilistä, jotka on edelleen ryhmitelty kolminumeroisiin tililajeihin ja kaksinumeroisiin tiliryhmiin (Pöllä

& Etelälahti 2002: 147). Virastolla ei ole oikeuksia muokata tai muuttaa näiden tilien käyttöä tai nimeä eikä ottaa käyttöön muita tilejä (Yleisohje 2007: 3).

Liikekirjanpidon tilin kaksi ensimmäistä numeroa kertovat, mihin tiliryhmään tili kuuluu. Tilin kolme ensimmäistä numeroa ilmaisevat puolestaan tiliryhmän lisäksi tililajin. Esimerkiksi tili *4100 Virkasuhdepalkat* kuuluu tililajiin *410 Palkat ja palkkiot*. Sekä tili *4100* ja *410* kuuluvat edelleen tiliryhmään *41 Henkilöstökulut*. (Pöllä & Etelälahti 2002: 147.)

Tilien keskinäinen hierarkkisuus on helppo käsittää visuaalisesti:

Tiliryhmä	41	Henkilöstökulut
Tililaji	<u>410</u>	Palkat ja palkkiot
Tili	<u>4100</u>	Virkasuhdepalkat

Liikekirjanpidon tililajin kirjausohje koskee kaikkia tililajin alaisia kirjanpidontilejä. Mahdollisia lisämäärittelyjä on kuitenkin lisätty tilien yhteyteen. (Pöllä & Etelälahti 2002: 149.) Ohessa esitetään edellä esimerkissä käytettyjen liikekirjanpidon tililajin *410 Palkat ja palkkiot* sekä tilin *4100 Virkasuhdepalkat* kirjausohjeet (Liikekirjanpidon tilikartta 2008):

410 Palkat ja palkkiot

Tämä laji sisältää ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot (Ennakonperintälaki 13 §). Ennakonperintälain 25 §:n mukaiset korvaukset, mukaan lukien ennakkoperintälain 25 §:n mukaiset ennakonperintärekisteriin kuulumattomille maksettavat työkorvaukset, käsitellään ryhmässä 43 Palvelujen ostot.

4100 Virkasuhdepalkat

Tämä tili sisältää vakinaisten ja määräaikaisten viranhaltijoiden perus- ja sopimuspalkat, ikälisät, henkilökohtaiset lisät, syrjäseutu- ja kalliinpaikanlisät sekä lomarahat ja -korvaukset. Tili sisältää myös virkasuhteisen henkilöstön ylityö- ja työaikakorvaukset.

Liikekirjanpidon vähimmäislaajuus on toteutettava Valtiokonttorin määräyksen mukaan vähintään nelinumeroisten tilien tarkkuudella. Virastoilla on kuitenkin halutessaan mahdollisuus luokitella tilejä pidemmiksikin seuraavin ehdoin: tilin neljä ensimmäistä numeroa vastaavat Valtiokonttorin tilikartan tilejä eikä tilikartan tilin merkitys alajaottelun takia muutu. (Pöllä & Etelälahti 2002: 149.) Sisäasiainhallinnossa kirjaukset tehdään aina viisinumeroisten tilien tarkkuudella.

Edellä käytetyn esimerkkiketjun alatilat *41000 Kiinteät palkat* ja *41001 Työaikakorvaukset* ovat sisäasiainhallinnon tekemiä alajaotteluja. Kyseisille tileille ei voida kuitenkaan kirjata mitään, mikä ei täytä tilin *4100 Virkasuhdepalkat* vaatimuksia.

41000 Kiinteät palkat

41001 Työaikakorvaukset

Tili sisältää myös varallaolokorvaukset.

Liikekirjanpidon perustilijaottelu on Valtiokonttorin määräyksen perusteella seuraava:

- **1000–1999** omaisuustilit
- **2000–2999** pääomatilit
- **3000–3999** toiminnan tulo-/tuottotilit
- **4000–4999** toiminnan meno-/kulutit
- **5000–5999** rahoituserien tilit
- **6000–6999** satunnaisten erien tilit
- **8000–8999** siirtotalouden tilit
- **9000–9999** verotilit ja tekniset tilit

Tilit **7000–7999** on varattu mahdollisesti myöhemmin ilmeneviin tarpeisiin, eivätkä virastot voi käyttää niitä edes sisäisiin tarkoituksiinsa (Pöllä & Etelälahti 2002:148).

4.2.2 Talousarviokirjanpito

Talousarviokirjanpidon tehtävänä on seurata talousarvion toteutumista (Pöllä & Etelälahti 2002: 157).

Kirjanpidon tilit on järjestettävä siten, että talousarvion toteutumista on mahdollista seurata vähintään momentin tarkkuudella. Kirjanpidon tulee sisältää kaikki tulot, menot ja rahoitustapahtumat bruttomääräisinä sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. (Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423, 2:15 §.)

Talousarviokirjanpidon tilin käyttö on pakollista, mutta tasekirjauksissa niitä ei käytetä. Kirjauspituus voi olla kolmesta neljään toista merkkiä. Sisäasiainministeriön poliisiosaston yleisohjeen mukaan kullakin virastolla on käytössään oma osuutensa talousarviotileistä eikä virastokohtaisia alajaotteluja ole lupa tehdä. (Yleisohje 2007: liite 2.)

Poliisin talousarviokirjanpidon tilit ovat vuonna 2007 Sisäasiainministeriön yleisohjeen mukaan:

- 26.75.21 (S) *Poliisin toimintamenot*
- 26.75.21.1 *Poliisitoimen käyttömenot, investoinnit ja tulot*
- 26.75.21.2 *Poliisin ylijohdon myöntämä hankerahoitus ja hankkeiden tuotot*
- 26.75.21.3 *Työ- ja kenttäharjoitteluun ylijohdosta myönnetty rahoitus*
- 26.75.22 *Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot*
(Yleisohje 2007: 3).

Talousarviokirjanpidon tilijaottelu vuodelle 2008 muuttuu (Poliisin tilipuitetyöryhmä 13.9.2007, kokousmuistio). Vuoden 2008 alusta poliisin toimintamomentti muuttuu numeroiduksi seuraavalla tavalla:

- 26.10.01.1 *Poliisin toimintamenot*
- 26.10.01.2 *Hankerahoitus*
- 26.10.01.3 *Työ- ja kenttäharjoittelu*
(Talousarvion tilijaottelu 2008. 2007).

4.2.3 Johdon laskentatoimen tililuokat

Johdon laskentatoimi (management accounting) tunnetaan myös nimityksillä sisäinen laskentatoimi ja operatiivinen laskentatoimi (Neilimo & Uusi-Rauva 2005: 14).

Johdon laskentatoimen tehtävänä on tuottaa tietoa organisaation johdolle päätöksenteon tueksi. Valtion virastoissa tuotettuja johdon laskentatoimen laskelmia hyödyntävät virastojen johdon lisäksi ylemmät virastoa ohjaavat hallintoyksiköt. Valtion sisäistä laskentaa ovat muun muassa kustannuslaskenta, investointilaskelmat ja hinnoittelulaskelmat. (Kiviniemi ym. 2000: 113.) Poliisioppilaitoksen tilikarttaan suunnattu kehitystyö kohdistuu johdon laskentatoimen alueelle.

4.2.3.1 Yksikkö

Tililuokalla kohdennetaan tuotot ja kulut virastossa yksiköille organisaatorakenteen mukaisesti (Yleisohje 2007: 3). Tililuokka on pakollinen, mutta jaottelu tapahtuu virastokohtaisesti. Kirjauspituus voi olla kolmesta seitsemään merkkiin (Yleisohje 2007: liite 2.) Tilikarttauudistuksen toisena painopisteenä, tuote-tililuokan ohella, on yksikkö-tililuokka.

4.2.3.2 Alue

Tililuokka tuottaa seurantatietoa tilastokeskusta varten. Alue-tililuokalla kohdennetaan tuotot ja kulut kihlakunnalle, palvelu-toimistolle tai alueelle. Menot ja tulot tulee kohdentaa sen mukaisesti, missä suoritteen myynyt tai kuluttanut yksikkö sijaitsee. (Yleisohje 2007: 4.) Tililuokka on pakollinen, eikä virasto voi muuttaa tililuokan käyttötarkoitusta tai numerointia. Tililuokan kirjauspituus on neljä merkkiä. (Yleisohje 2007: liite 2).

Tällä hetkellä poliisioppilaitoksilla on käytössään kolme aluekoodia. Vuoden 2008 alusta oppilaitosten yhdistyessä alue 6010 ei kuulu enää oppilaitoksen tilikarttaan.

6090 Hämeenlinna	Koiralaitos
6010 Espoo	Poliisiammattikorkeakoulu
6750 Tampere	Poliisikoulu

4.2.3.3 Tulosalue

Poliisin prosessit jakautuvat avainprosesseihin ja niille määriteltyihin osaprosesseihin sekä muihin prosesseihin. Tulossopimuksessa määritellyt poliisin tulostavoitteet vieritetään avain- ja osaprosesseille ja laskentajärjestelmien kautta selvitetään niiden kustannukset.

Avain- ja osaprosessit:

- 401 Valvonta
 - 4011 YJT-valvonta
 - 4012 Liikennevalvonta
 - 4019 Valvonnan yhteinen
- 402 Hälytystoiminta
 - 4021 Hälytyspäivystys
 - 4022 Hälytystehtävien hoitaminen
 - 4029 Hälytystoiminnan yhteinen
- 403 Rikostorjunta
 - 4031 Massarikosten torjunta
 - 4032 Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta
 - 4033 Talousrikosten torjunta
 - 4034 Poliisitutkinta
 - 4035 Muu rikostorjunta
 - 4036 Rikostorjunnan asiantuntijapalvelut
 - 4039 Rikostorjunnan yhteinen
- 404 Lupapalvelut
 - 4041 Maksulliset lupapäätökset
 - 4042 Muut lupapalvelut
 - 4049 Lupapalvelujen yhteinen
 (Yleisohje 2007: 4–5.)

Poliisiammattikorkeakoulun käytössä ovat tukitoimintojen tulosalueet (*Yksikön omat tukitoiminnot 4051, Konsernipalvelut 4052*), koska poliisikoulutus kuuluu poliisihallintoa tukeviin toimintoihin.

Muut prosessit:

- 405 Tukitoiminnot
 - **4051 Yksikön omat tukitoiminnot**
 - **4052 Konsernipalvelut**
 - 4059 Tukitoimintojen yhteinen
- 406 Muut tehtävät
 - 4061 Muut tehtävät
- 400 Jakamaton
 - 4001 Jakamaton

Kaikkia menoja ei ole tarkoituksenmukaista kirjata prosesseille. Osa menoista vyörytetään prosesseille erilaisilla jakoperusteilla, kuten työajan käytön suhteessa. Tällaisista menoista esimerkkinä voidaan mainita henkilöstömenot. (Yleisohje 2007: 5.)

4.2.3.4 Projekti

Tililuokka on tarkoitettu erilaisten toimintojen tai projektien tuottojen ja kulujen seurantaan (Yleisohje 2007: 5). Projektit ovat pääasiallisesti kestoltaan määräaikaista (Yleisohje 2007: liite 2).

Tililuokan numeroinnin tulee noudattaa yksikköjen omia alkutunnuksia, jotka poliisioppilaitoksien osalta ovat 45-alkuisia. Lisäksi on huomioitava, että päällekkäisyyttä valtakunnallisten projekti-koodien kanssa ei saa syntyä. (Yleisohje 2007: 6).

Poliisin ylijohdon myöntämää hankerahoitusta käytettäessä (26.75.21.2.) tulee tiliöintiin aina kytkeä projekti-koodi (Yleisohje 2007: 6). Hankerahoitukseen liittyvät projekti-koodit ovat 490- tai 499-alkuisia.

4.2.3.5 Tuote

Tililuokka on tarkoitettu virastokohtaiseen maksuasetuksen mukaisesti myytävien suoritteiden, kuten tiettyjen valvonta- tai lupamaksujen, seurantaan (Yleisohje 2007: 6). Tilikarttauudistus kohdistuu erityisesti tuote-tililuokkaan.

4.2.3.6 Seuranta

Tililuokkaa käytetään pääasiassa viraston sisäiseen seurantaan, mutta tililuokassa on myös valtakunnallisesti seurattavia kohteita (Yleisohje 2007: 6).

5. Poliisiammattikorkeakoulun tilipuitteet

Työn lopussa olevassa liitteessä esitetään poliisioppilaitoksien talousprosessin osa-alueet. Kuvauksesta käy hyvin ilmi prosessin monimuotoisuus. Esimerkiksi tilipuitteiden taustalla voidaan nähdä vaikutteita sekä tulossopimuksen kautta muotoutuvista tulostavoitteista että viraston työjärjestyksen kautta johdetusta organisaatiorakenteesta.

5.1 Nykytilan tuottamat ongelmat

Oppilaitosten voimassa olevien kirjausohjeiden ja tilikarttarakenteen suurimmaksi ongelmaksi nähdään tililuokkien päällekkäisyys ja yksikkökoodin liian laaja, organisaatiorakenteen vastainen jaotelu. Ongelmia tuottavat lisäksi saman laskentakohteen sisäisen koodauksen ailahtelevuus ja epäjohtonmukaisuus sekä turhat ja ylimääräiset laskentakohteet. (Tilikarttakokous 17.9.2007.)

Päällekkäiset laskentakohteet aiheuttavat tilanteita, joissa on valittava vain yksi kirjauskohde, vaikka toisaalta useampikin kyseisen tililuokan tileistä soveltuisi tapaukseen (Tilikarttakokous 17.9.2007). Voimassa olevan tilikartan projektitililuokan yhteydessä ongelmia tuottavat esimerkiksi koodien *Kenttätoiminta (45624)* ja *Saatu valtakunnallinen koulutus (499003)* keskinäinen ristiriitaisuus.

Tämä ongelma ilmenee muun muassa silloin kuin henkilö, jonka palkka maksetaan kenttätoiminnan rahoista, kuten liikunnan opettajan, osallistuu valtakunnallisesti järjestettyyn koulutukseen. Usein käytännössä on tehtävä tapauskohtainen päätös siitä, tiliöidäänkö koulutuksesta aiheutuneet kulut, esimerkiksi matkakulut tai osallistumismaksu, valtakunnalliseen laskentakohteeseen, jolla seurataan poliisihallinnon henkilökunnan kouluttautuneisuutta vai henkilön omalle projektille *Kenttätoiminta (45624)*.

Mikäli tällaisessa tapauksessa järjestelmällisesti valitaan tietty projektikoodi, esimerkiksi *Kenttätoiminta (45624)*, kaikki kulut ja tuotot kirjautuvat johdonmukaisesti kyseiselle projektille. Sen sijaan projekti *Saatu valtakunnallinen koulutus (499003)* jää käyttämättömäksi ja seuranta on siten mahdotonta.

Jos taas kirjataan esimerkiksi joka toinen tapahtuma *Kenttätoimintaan (45624)* ja joka toinen *Saatuun valtakunnalliseen koulutukseen (499003)*, laskentakohde ei anna kirjanpidon vaatimaa oikeaa ja riittävää kuvaa kummankaan projektin määrärahan käytöstä.

Ongelmallista on myös se, että tietyistä laskentakohteista on tehty liian ympärilyöreät selostukset, joten ei voida myöskään tietää, mitä kohteeseen tulee sisällyttää. Esimerkiksi yksikkö *Kehittäminen (45351)* on liian väljästi selostettu, erityisesti siitä syystä, että organisaatiossa ei tällaista yksikköä ole. Lisäksi saman laskentakohteen sisäisessä koodauksessa on epäjohtonmukaisuutta, esimerkiksi yksikköjen *Kehittäminen (45351)* ja *Hankinnat (45392)* välillä. (Tilikarttakokous 17.9.2007.)

Taloushenkilöstön keskuudessa ongelmaksi koetaan lisäksi virheellisten ja turhien laskentakohteiden olemassaolo. Esimerkiksi yksikkö *Hankkeet (45395)* ei sisällä varsinaisia hankerahoja ja yksikön käyttö laskentakohteena on epäselvä. (Tilikarttakokous 1.10.2007.) Epäselvyyttä tuottaa siis harhaanjohtava nimi, joka puolestaan aiheuttaa vaarallisen, mihinkään kirjaamattoman, tiedon lisääntymistä. On vain tiedettävä, ettei *Hankkeisiin (45395)* kirjata hankerahoitteista toimintaa.

Lisäksi edellisten vuosien laskentakohteiden tuottamaa aineistoa vertailupohjana on lähes mahdotonta hyödyntää, koska tilikarttaa on rakenteellisesti muutettu useana vuonna.

5.2 Kehitystoimenpiteet

Oppilaitosten yhdistyminen toimii kehitystyön ensisijaisena moottorina. Ongelmat tosin ovat osaltaan riippumattomia ajankohdasta, joten tilikarttarakennetta olisi varmasti uudistettu ilman yhdistymistäkin.

Kehitystyö yhdistymisprosessin aikana on kuitenkin siksi tuottoisaa, että kaikki toiminta, jokainen virka, funktio ja menetelmä on objektiivisen tarkkailun kohteena. Organisaation toiminnot ovat kriittisen tarkastelun kohteina, joten myös talouden ja kirjanpidon järjestämisen kyseenalaistaminen tuntuu luontevalta.

Eri tililuokkien laskentakohteiden käyttö- ja seurantatarkoitusta on pohdittava tarkoin. Ensisijaisen tärkeää on, että uusi tilikartta noudattaa sisäasiainhallinnon yleisohjeen mukaisia ohjeita ja käytänteitä sekä soveltuu oppilaitoksen käyttöön mahdollisimman hyvin.

Kehitystyössä on otettava huomioon erityisesti oppilaitoksien yhdistymisen myötä uudistuva organisaatorakenne. Organisaatorakenteen mukaisesti rakennettu tilikartta takaa selkeät ja ymmärrettävät rajat kulujen ja tuottojen jaottelulle. Yksikköjen mahdollisimman pitkälle jyvitetty organisaatiokaavion mukainen jaottelu helpottaa laskujen asiatarastuksen ohjaamista oikealle henkilölle. (Tilikarttakokous 1.10.2007.) Laskentakohteiden kokonaisuus tu-

lee siis rakentaa siten, että määrärahojen budjetointi tapahtuu kehityksen osalta yksiköille selkeästi ja raportoinnin kannalta loogisesti, niin myös toteutuman seuranta on helppoa.

Turhat laskentakohteet on poistettava, sillä ne aiheuttavat sekaannuksia. Vain sellaisia laskentakohteita tulisi käyttää, joiden antamaa tietoa tarvitaan tulossopimuksessa sovittujen tavoitteiden seuraamisen ja mittaamisen yhteydessä tai muuten tietyn määrärahan käytön suhteen. Lisäksi tilikarttaan on sovitettava tilastollisesti seurattavaksi sovitut kohteet. (Tilikarttakokous 1.10.2007.)

5.3 Tilikartta

Poliisioppilaitosten vuoden 2007 tilikartan suurimpina ongelmina nähdään laskentakohteiden päällekkäisyys ja organisaatorakenteen vastainen jaottelu. Tilikarttarakenteen uudistamisessa on erityisesti yritetty kiinnittää huomiota näiden epäkohtien aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseen. Uusi tilikartta pohjautuu Pelastusopistossa käytössä olevaan, hyvin toimivaksi todettuun, tilikarttaan. Uusi tilikartta on erillisenä asiakirjana opinnäytetyön yhteydessä.

Uusi tilikartta on pyritty kokoamaan siten, että se noudattaa tarkemmin sisäasiainministeriön yleisohjeen linjaa. Eri tililuokille asetetaan näin ollen selvät yleisohjeen mukaiset tavoitteet. Liikekirjanpitoon, talousarviokirjanpitoon eikä alueen ja tulosalueen koodaukseen ole puututtu, koska niiden koodauksesta ja käytöstä päättää hallinto-organisaatio. Suurimmat muutostyömenpiteet kohdistuvat tililuokkiin yksikkö ja tuote.

Yksikkö-tililuokka on johdettu suoraan uuden oppilaitoksen organisaatorakenteesta ja oppilaitoksen työjärjestyksestä. Tällä tavalla voidaan vastata useisiin vastuukysymyksiin. Yksiköille rakennetut omat budjetit selkiyttävät toimi- ja vastuualueita. Yksiköt on jaettu osastojen alaisuuteen. Osastoina aloittavat vuoden 2008 alussa johto, hallinto-osasto, koulutusosasto sekä tutkimus- ja kehittämisosasto. Eri osastoilla on erilaiset tehtävät ja seurantarpeet.

Tuote-tililuokkaan on sijoitettu tulossopimuksessa seurattaviksi sovittuja tuotteita, joille menot voidaan siten kohdistaa suoraan. Tililuokkaan on asetettu esimerkiksi kaikkien koulutuslinjojen opinnot, täydennyskoulutuksen kurssit, julkisoikeudelliset ja liikelatoudelliset koulutukset sekä muut maksulliset suoritteet, muu toiminta ja tukisuoritteet.

Yhteisten kulujen vyöryttämistä varten laskentakohteiksi on määriteltä muun muassa laskentakohte *Koulutuksen yhteiset*, johon voi-

daan kirjata esimerkiksi vuokrat. Vastaavasti *Tukipalveluihin* voidaan viedä palvelukeskuksen aiheuttamat menot, jolloin ne eivät rasita yksittäisiä koulutusohjelmia.

Tilinpäätöksen kustannusvastaavuuslaskelmia on tuote-tililuokan laskentakohteiden avulla helppo ajaa suoraan kirjanpidosta, koska tuotot ja kulut on eroteltu jo suoraan liiketaloudellisiin ja julkisoi-keudellisiin laskentakohteisiin kirjauksien yhteydessä. Myös kurs-сібudjettien laadinta ja seuranta paranee tuote-tililuokan tulojen seurannan kautta. Lisäksi tulojen seuranta parantuu, kun pystytään varmistamaan kirjanpidon avulla siitä, että jokainen tuote-tililuokkaan viety kurssi on laskutettu.

Koulutuksen erillistehtäviä seurataan omissa laskentakohteissaan. Tutkintoon johtavan koulutuksen erilliskustannuksia seurataan las-kentakohteessa nimeltä *Tutkintoon johtavan koulutuksen erilliskus-tannukset*. Erilliset toiminnot on erotettu omaksi kokonaisuudek-seen. Esimerkiksi museotoiminnan aiheuttamia näyttely- ja koko-elmatointoja, koiralaitoksen ID- ja poliisikoiratoimintoja sekä Cepol-toimintaa (College of European Police) seurataan *Muu toi-minta* -otsikon alla.

Projekti-tililuokan laskentakohteita on supistettu verrattuna vuoden 2007 vastaaviin. Syynä on se, että oppilaitoksen omiksi projekteik-si on hyväksytty vain selvät projektin tunnusmerkit täyttävät pro-jektit. Tällaisiksi kriteereiksi on arvioitu muun muassa erillinen rahoitus ja projektin määräaikaisuus. Projekteille tulee määritellä myös omat budjetit. Lisäksi tililuokassa jatkavat eräät valtakunnal-lisesti seurattaviksi määräytyt projektit.

Seuranta-tililuokkaan on sijoitettu ainoastaan sellaisia kohteita, joilla on selvä seurantarve. Esimerkiksi sisäasiainministeriön ta-loussääntö edellyttää edustusmenojen seuranta. Tililuokassa seu-rataan myös henkilöstökoulutusta, työhyvinvointia, tuntiopetusta ja majoitustoimintaa.

6. Johtopäätökset

Oppilaitosten yhdistyminen tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden taloushallinnon kehittämiseen. Tilanteen arvioinnin luotettavuus ja oikeellisuus ovat ongelmallisia muutoksessa. Muutos aiheuttaa epävarmuutta, vastarintaa, tietämättömyyttä ja siten hetkellisesti koko organisaation ydintoiminnan järkkymistä vanhoista käytänteistä ja menetelmistä kohti uusia filosofioita ja oppeja.

Organisaatioiden yhdistyessä on otettava useita asioita huomioon aina hallinnollisista muutoksista käytännön toimenpiteisiin. Esimerkiksi uuden tiedotusmateriaalin luominen, y-tunnuksen, luottokorttien ja laskutusosoitteen uudistaminen ja näistä muutoksista tehokkaasti tiedottaminen ovat muutosprosessin aiheuttamia muutostoimia.

Tarkasteltaessa poliisioppilaitosten yhdistymistä on otettava huomioon lisäksi kaikki ne muutokset, jotka heijastuvat koko poliisihallinnon toimintaympäristöön. Tällaisia muospaineita luovat osaltaan valtionhallinnon laajemmat yhdistämis- ja tehostamishankkeet, jotka näkyvät muutoksina organisaatioissa, vakiintuneissa käytänteissä sekä tieto- ja taloushallinnon järjestelmissä.

Kehitettävää uuden Poliisiammattikorkeakoulun toiminnassa riittää. Kahden, erilaisiin käytäntöihin ja toimintatapoihin tottuneiden organisaatioiden hioutumisesta yhdeksi, yhtenäiseksi ja toimivaksi oppilaitokseksi on nähtävissä ristiriitaisuuksia ja konfliktitilanteita. Uuden tilikartan toimivuutta käytännössä ei voida arvioida vielä, vaan se testataan oppilaitoksen käytännön toiminnassa.

Kirjauskäytännön ja tilikarttarakenteen mutkikkuus horjuttavat sekä kirjanpidon oikeellisuutta että luotettavuutta ja siten vaikuttavat moniin asioihin, muun muassa budjetin laadintaan ja seurantaan, kustannuslaskentaan ja tuloksellisuuden ideologiaan. Kirjanpidon tähänastisen epäluotettavuuden tähden useiden budjettivelvollisten yksiköiden määrärahojen seuranta on käytännössä mahdotonta. Jos seurattavuus heikentyy, myös suunnittelu ja ennakointi kärsivät.

Uudella tilikartalla pyritään poistamaan ja ratkaisemaan edellä kuvattuja ongelmia. Kustannuslaskennan peruseriaatteeseen eli kustannusten vyöryttämiseen oikeille, kustannukset aiheuttaneille yksiköille pystytään vastamaan, kun laskentakohteet jaotellaan oikein tililuokittain. Niin kustannukset voidaan viedä yksiselitteisesti oikeille laskentakohteille.

Kustannusten oikeellisen kohdistamisen jälkeen on mahdollista aloittaa kustannuslaskenta. Kustannuslaskennan avulla voidaan

selvittää useita tärkeitä kannattavuuteen vaikuttavia seikkoja. Kustannuslaskennan avulla on mahdollista selvittää suoritteiden katteita, kustannusten jakaantumista muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin sekä muun muassa tehdä hinnoittelupäätöksiä. Myös muita johdon päätöksentekotarpeita palvelevia raporteja ja tunnuslukuja on mahdollista saada kustannuslaskennan avulla.

Kun tuotot ja kulut on kohdistettu oikein, myös tulossuunnittelu helpottuu. Kirjanpidosta voidaan suoraan saada esimerkiksi eri koulutusohjelmien kustannukset. Seuraavan vuoden tulossuunnittelussa voidaan hyödyntää kirjanpitolietoja. Näin ollen voidaan luotettavalla tavalla osoittaa ja perustella myös ministeriöön nähden oikeamääräisten määräraharesurssien tarve.

Uutta tilikarttaa rakennettaessa on punaisena lankana pidetty sisäasiainministeriön yleisohjetta. Yleisohjeen mukaan kyseistä ohjetta noudatetaan kaikilla poliisiorganisaation tasoilla soveltuvin osin (Yleisohje 2007: 2). Yleisohjeessa määritellään eri tililuokille omat tehtävänsä. Näiden tehtävien noudattaminen lisää kirjanpidon oikeellisuutta.

Kirjanpidon oikeellisuus takaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion toteutumisesta, tuotoista, kuluista, tuloksellisuudesta sekä yleisestä taloudellisesta asemasta. Kirjanpidon oikeellisuus helpottaa tilinpäätöksen laadintaa sekä virastojen omaa sisäistä valvontatoimintaa.

Yleisesti ottaen tärkeimpänä johtopäätöksenä voidaan pitää sitä, että uusi tilikartta noudattaa luokitteluiltaan tarkasti ministeriön yleisohjetta.

7. Jatkotoimenpiteet

Uusi tilikartta tulee voimaan 1.1.2008 tai tarvittaessa jo aikaisemminkin, mikäli vuoden 2007 aikana on tehtävä kirjauksia vuodelle 2008. Tilikarttauudistuksen lisäksi tarkoitus on kehittää myös muilla tavoilla Poliisiammattikorkeakoulun kustannuslaskentaa ja toiminnan- ja talouden suunnittelua. Tilipuitteiden kirjaaminen kirjausohjeineen, tiliöintikoulutus sekä web-raportointi ovat ensisijaisia tilikarttauudistusta tukevia toimenpiteitä. Kaikista talousprosessin osa-alueista on tarkoitus tehdä nykytilan menetelmäkuvaukset, joiden pohjalta prosesseja on tarkoitus alkaa kehittää ja tehostaa. (Hiltunen 25.10.2007, haastattelu.)

Kun tilikartta on saatu valmiiksi, seuraavana tavoitteena on luoda tilipuitteet kirjausohjeineen. Tilipuitteissa käsitellään laskentakohdet tililuokittain. Tilipuitteiden ja niihin sisällytettyjen kirjausohjeiden tarkoituksena on yksiselitteisesti ja kattavasti kertoa, mihin kyseinen tililuokka ja laskentakohde on tarkoitettu, mitä sille saa ja toisaalta pitää kirjata. (Hiltunen 25.10.2007, haastattelu.)

Toimiva ja oikein koottu tilikartta ei kuitenkaan pelkästään riitä, vaikkakin se helpottaa kokonaisuuden ja linjojen hahmottamista, vaan tilikarttaa on osattava myös soveltaa käytännön tilanteisiin. Tilikartta on tärkeä ohjausasiakirja ainakin talous- ja henkilöstöhallinnolle, oppilaitoksen johdolle, asiataarkastajille ja hyväksyjille sekä kaikille niille, jotka hallinnoivat tiettyjä projekteja ja niiden määrärahoja.

Tavoitteena on vuoden 2008 alussa ja jatkossa aina tarvittaessa uuden varainhoitovuoden alkaessa järjestää tilikartan käyttäjille tiliöinti- ja muuta koulutusta. Tiliöintikoulutuksen päämääränä on yhtenäistää tiliöintikäytäntöä lisäämällä tietoa, ja siten lisätä myös ammattitaitoa. Koulutuksessa on tarkoitus käsitellä uuden tilikartan rakennetta ja sisältöä sekä tilipuitteita, joihin on sisällytetty kirjausohjeet. Koulutuksessa on lisäksi tarkoitus käyttää havainnollistamismenetelminä käytännön tiliöintiesimerkkejä sekä tehdä tiliöintiharjoituksia. (Hiltunen 25.10.2007, haastattelu.)

Tavoitteena on siirtää kirjanpidon raportointi web-pohjaiseksi. Alustavien suunnitelmien mukaan raporttigeneraattori olisi koko Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön saatavilla esimerkiksi yhtenäisillä tunnuksilla ja salasanoilla. Generaattorista käyttäjä voisi ajaa haluamiaan raportteja. Web-pohjainen raporttigeneraattori olisi tarkoitettu ainoastaan raportin katselukäyttöön. Käyttäjät eivät siis pääsisi tekemään muutoksia kirjanpitoon. (Hiltunen 25.10.2007, haastattelu.)

Kustannuslaskennan laskentatiedon saatavuuden ja luotettavuuden parantuessa tuotteiden hinnoittelua on myös syytä tarkastella. Selvittämällä myytävien suoritteiden todelliset kustannukset poliisioppilaitos pystyy hinnoittelemaan siten, että myytävät suoritteet kattavat aiheuttamansa kustannukset sekä mahdollisesti osan muusta toiminnasta aiheutuvista kiinteistä kustannuksista.

Oppilaitosten yhdistyminen on ravinteikas kasvualusta useille kehittämishankkeille. Aika näyttää, mitä kaikkea kehitettävää uudella oppilaitoksella todellisuudessa on.

Lähteet

Asetus valtion talousarviosta 11.12.1992/1243.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2007. Valtion talousarvioesitys 2007. 2006. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hiltunen, Raili. Poliisikoulu, talouspäällikkö. Haastattelu 25.10.2007. Tampere.

Jatkola, Vesa 2001. Johdatus valtion taloushallintoon. [online] [viitattu 10.10.2007].
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/3685_fi.pdf.

Kirjanpidon tilipuitteet ja poliisin talousseuranta 2007. 22.12.2006. Yleisohje 2007. Sisäasiainministeriö, Poliisiosasto. SM-2006-03695/vA-42.

Kiviniemi, Markku; Vehkamäki, Pirjo; Pöllä, Kaisa & Äijälä, Kirsi 2000. Valtionhallinnon perusteet. Helsinki: Oy Edita Ab.

Kuva 1. Poliisin organisaatio. Poliisin intranet 2007. [online] [viitattu 2.8.2007].

Kuva 2. Uuden oppilaitoksen organisaatorakenne. Poliisin intranet 2007.[online] [viitattu 2.8.2007].

Kuva 3. Tuloksellisuus, tuottavuus, taloudellisuus sekä vaikuttavuus. Oulasvirta, Lasse 2007. Tuloksellisuus, perinteinen kaavio. [online] [viitattu 14.9.2007].
[http://www.uta.fi/~lasse.oulasvirta/talousojasto4.ppt#301,22,Tuloksellisuus,perinteinen kaavio](http://www.uta.fi/~lasse.oulasvirta/talousojasto4.ppt#301,22,Tuloksellisuus,perinteinen%20kaavio).

Kuva 4. Toiminta- ja taloussuunnittelu- sekä talousarvioprosessi. Valtiovarainministeriö. [online] [viitattu 24.9.2007].
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/3686_fi.pdf.

Laki poliisikoulutuksesta 4.2.2005/68.

Laki poliisikoulutuksesta annetun lain muuttamisesta 2.2.2007/103.

Laki valtion talousarviosta 13.5.1988/423.

Meklin, Pentti 2002. Valtiontalouden perusteet. Helsinki: Edita Prima Oy.

Meritt 2007, 30.11.2007. Kirjanpitoraportti.

Neilimo, Kari & Uusi-Rauva, Erkki 2005. Johdon laskentatoimi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nykänen, Eino 1997. Kirjanpitoa liikemaaailman malliin. [online] [viitattu 13.8.2007].
http://yliopistolainen.helsinki.fi/yol97_10/art4.htm.

- Poliisiammattikorkeakoulu 2007. [online] [viitattu 20.8.2007].
www.poliisi.fi/poliisi/pakk/home.nsf.
- Poliisikoulu 2007. [online] [viitattu 20.8.2007]. www.poliisikoulu.fi.
- Poliisikoulu. Vuosikertomus 2006/2007. 2007. Edita Prima Oy.
- Poliisikoulun ja Poliisiammattikorkeakoulun toiminta- ja taloussuunnitelma 2008–2012 ja tulossuunnitelma 2007. 2007.
- Poliisilaki 7.4.1995/493.
- Poliisin intranet 2007. [online] [viitattu 1.8.2007].
- Poliisin tilipuitetyöryhmä 13.9.2007. Kokousmuistio. Sisäasiainministeriö, Poliisiosasto.
- Poliisioppilaitosten taloushallintoon ja toiminnan ohjaukseen liittyvät menettelyt. 30.11.2007. Sisäinen määräys 2007. Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu. 129/3.1.1/1/2007.
- Poliisioppilaitosten tilikartta 2007.
- Pöllä, Kaisa & Etelälahti, Pekka 2002. Valtion uudistunut taloushallinto -budjetointi - laskentatoimi -tarkastus. Porvoo: WSOY.
- Sisäasiainhallinnon intranet 2007. [online] [viitattu 1.8.2007].
- Sisäasiainministeriö 2007. [online][viitattu 15.8.2007]. <http://www.intermin.fi/>.
- Sisäasiainministeriön tiliviraston liikekirjanpidon tilikartta 2008. 9.11.2007. Liikekirjanpidon tilikartta 2008. Sisäasiainministeriö.
- Sisäasiainministeriön tiliviraston talousarvion tilijaottelu 2008. 3.12.2007. Talousarvion tilijaottelu 2008. Sisäasiainministeriö.
- Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.
- Tilikarttakokous, 17.9.2007. Tampere.
- Tilikarttakokous, 1.10.2007. Tampere.
- Valtiokonttori 2007a. Hallinnon ohjaus 2007. [online][viitattu 21.9.2007].
<http://www.valtiokonttori.fi/Public/default.aspx?nodeid=17266>.
- Valtiokonttori 2007b. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon käsikirja. [online][viitattu 19.9.2007].
<http://www.valtiokonttori.fi/kasikirja/Public/default.aspx?nodeid=17280>.

Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262.

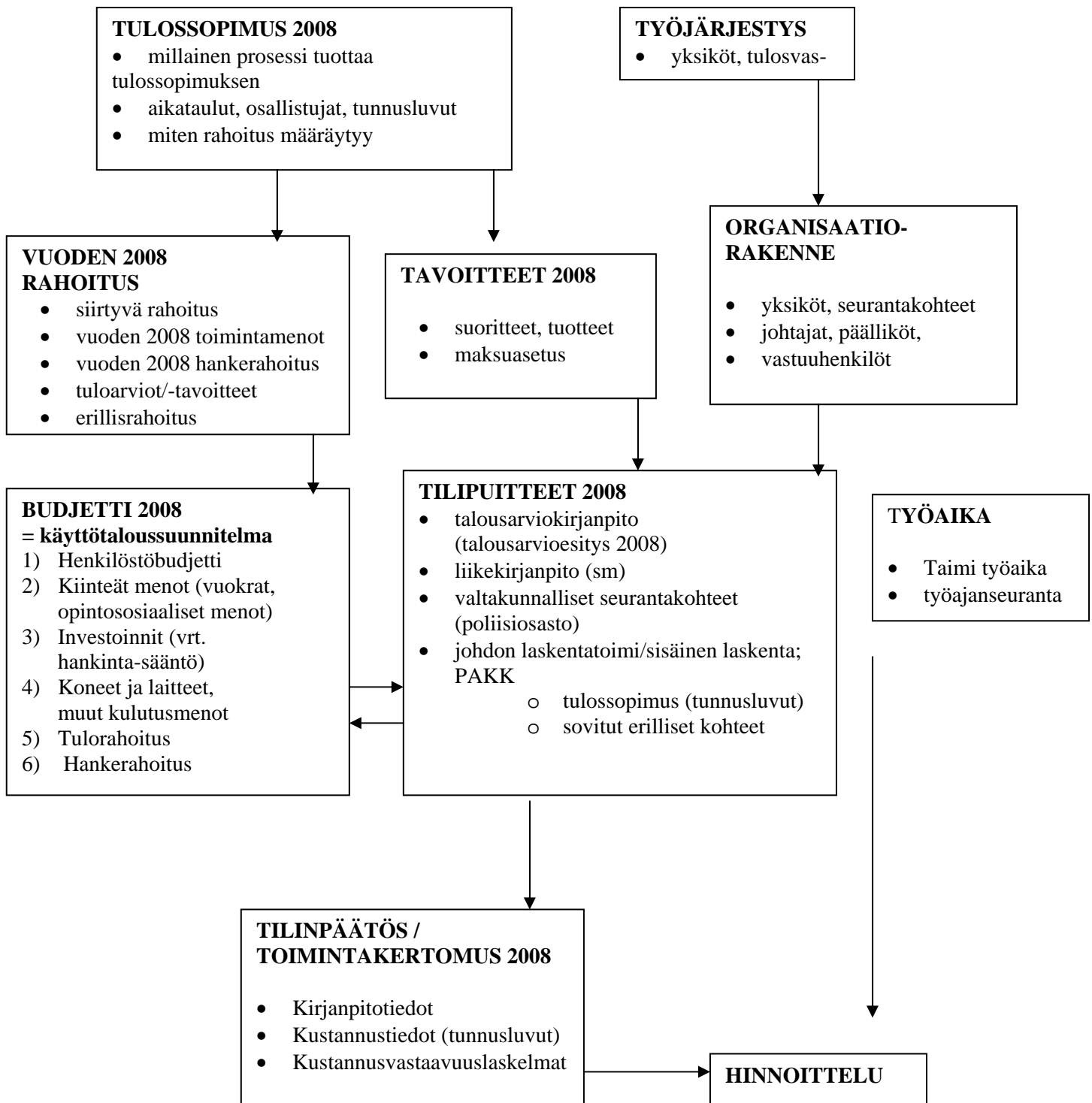
Vuoden 2008 tulossopimus, 16.11.2007. Neuvottelumuistio. Sisäasianministeriö, Poliisiosasto. SM-2007-01953/Va-421.

Wikipedia vapaa tietosanakirja. [online][viitattu 1.11.2007].
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Benchmarking>.

Muu aineisto

Boedeker, Mika; Kinnunen, Mirja; Kylänpää, Esa 2001. Liiketalouden tutkintotyö - Opiskelijan opas. Opas. Tampereen ammattikorkeakoulu, Liiketalous. Tampere.

Liite - Oppilaitoksen talousprosessin osa-alueet

POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUN TILIKARTTA VUODELLE 2008

Tililuokka 1 - LIIKEKIRJANPIDON TILI	2
Tililuokka 2 - TALOUSARVIOTILI	25
Tililuokka 3 - YKSIKKÖ	26
Tililuokka 4 - ALUE.....	27
Tililuokka 5 - TULOSALUE.....	28
Tililuokka 6 - PROJEKTI	29
Tililuokka 7 - TUOTE.....	30
Tililuokka 8 - SEURANTA	33

Tililuokka 1 - LIIKEKIRJANPIDON TILI

1. VASTAAVAA

11.–13. KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

112	Aineettomat oikeudet
1120	Ostetut atk-ohjelmistot
11200	Ostetut atk-ohjelmistot
1121	Patenttioikeudet
11210	Patenttioikeudet
1122	Tekijänoikeudet
11220	Tekijänoikeudet
1123	Liittymismaksut
11230	Liittymismaksut
1129	Muut aineettomat oikeudet
11290	Muut aineettomat oikeudet
114	Muut pitkävaikutteiset menot
1140	Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat
11400	Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat
1149	Muut pitkävaikutteiset menot
11490	Muut pitkävaikutteiset menot
119	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
1190	Ennakkomaksut aineettomasta käyttöomaisuudesta
11900	Ennakkomaksut aineettomasta käyttöomaisuudesta
1191	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat
11910	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

120	Maa- ja vesialueet
1200	Metsäalueet
12000	Metsäalueet
1209	Muut maa- ja vesialueet
12090	Muut maa- ja vesialueet
121	Rakennusmaa- ja vesialueet
1210	Maa-alueet
12100	Maa-alueet
1211	Tiepohjat
12110	Tiepohjat
1214	Vesialueet
12140	Vesialueet
1219	Muut rakennusmaa- ja vesialueet
12190	Muut rakennusmaa- ja vesialueet
122	Rakennukset

1220	Asuinrakennukset
12200	Asuinrakennukset
1221	Toimistorakennukset
12210	Toimistorakennukset
1222	Teollisuusrakennukset
12220	Teollisuusrakennukset
1223	Varastorakennukset
12230	Varastorakennukset
1229	Muut rakennukset
12290	Muut rakennukset
123	Rakennelmat
1230	Rakennelmat
12300	Rakennelmat
125–126	Koneet ja laitteet
1250	Autot ja muut maankuljetusvälineet
12500	Autot ja muut maankuljetusvälineet
1251	Laivat ja muut vesikuljetusvälineet
12510	Laivat ja muut vesikuljetusvälineet
1253	Raskaat työkoneet
12530	Raskaat työkoneet
1254	Kevyet työkoneet
12540	Kevyet työkoneet
1255	Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet
12550	Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet
1256	Toimistokoneet ja laitteet
12560	Toimistokoneet ja laitteet
1257	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet
12570	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet
1258	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet
12580	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet
1259	Laboratoriolaitteet ja -kalusteet
12590	Laboratoriolaitteet ja -kalusteet
1260	Muut tutkimuslaitteet
12600	Muut tutkimuslaitteet
1269	Muut koneet ja laitteet
12690	Muut koneet ja laitteet
127	Kalusteet
1270	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet
12700	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet
1279	Muut kalusteet
12790	Muut kalusteet
128	Muut aineelliset hyödykkeet
1280	Taide-esineet
12800	Taide-esineet
1289	Muut aineelliset hyödykkeet
12890	Muut aineelliset hyödykkeet

129	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
1294	Muut ennakkomaksut
12940	Muut ennakkomaksut
1296	Keskeneräiset asuinrakennukset
12960	Keskeneräiset asuinrakennukset
1297	Keskeneräiset muut rakennukset
12970	Keskeneräiset muut rakennukset
1299	Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat
12990	Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET

13.	
130	Käyttöomaisuusarvopaperit
1301	Muut osakkeet
13010	Muut osakkeet
1303	Muut osuudet
13030	Muut osuudet

15.–19. VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

15. VAIHTO-OMAISUUS

150	Aineet ja tarvikkeet
1509	Muut aineet ja tarvikkeet
15090	Muut aineet ja tarvikkeet
151	Keskeneräinen tuotanto
1519	Muut keskeneräiset tuotteet
15190	Muut keskeneräiset tuotteet
152	Valmiit tuotteet/Tavarat
1529	Muu valmis vaihto-omaisuus
15290	Muu valmis vaihto-omaisuus

16. PITKÄAIKAISET SAAMISET

160	Pitkäaikaiset saamiset
1609	Muut pitkäaikaiset saamiset
16099	Muut pitkäaikaiset saamiset

17. LYHYTAIKAISET SAAMISET

170	Myyntisaamiset
1700	Myyntisaamiset (T)
17000	Myyntisaamiset (T)
17001	Myyntisaamiset (vanhat) (T)
17003	Pankkikorttisaamiset, Muut (T)
17008	Pankkikorttitili/Poliisi (T)
17009	Myyntisaamiset/Poliisi (T)
173	Siirtosaamiset
1730	Tulorästit

17300	Tulorästit
1731	Korkosaamiset
17310	Korkosaamiset
1733	Korkosaamiset (T)
17330	Korkosaamiset (T)
1739	Muut siirtosaamiset (T)
17390	Muut siirtosaamiset (T)
174	Muut lyhytaikaiset saamiset
1740	Tullisaatavat (T)
17400	Tullisaatavat (T)
1749	Muut lyhytaikaiset saamiset (T)
17490	Palkkasaamiset/Rästit (T)
17491	Kassan aputili (T)
17492	Maksuliikemenotilin selvittelytili
17495	Viraston muut saatavat (T)
17496	Autopaikkasaatavat (T)
17498	Kassan aputili/Poliisi (T)
17499	Muut lyhytaikaiset saamiset (T), ei tehdä käsin kirjauksia
179	Ennakkomaksut
1790	Matkaennakot
17900	Matkaennakot Travel
17907	Matkaennakot/Muut
17909	Matkaennakot/Poliisi
1791	Annetut etukäteisvarat
17910	Annetut etukäteisvarat
1799	Muut annetut ennakot
17990	Autojen käyttömaksut
17999	Muut annetut ennakot

19. RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT

190	Kassatilit
1900	Kassatili (T)
19000	Kassatili (T)
19009	Kassatili/Poliisi (T)
191	Tiliviraston tulotilit
1910	Tiliviraston yleiset maksuliiketulotilit (T)
19100	Tiliviraston yleinen maksuliiketulotili Nordea (T)
19101	Tiliviraston yleinen maksuliiketulotili OKO (T)
19102	Tiliviraston yleinen maksuliiketulotili Sampo (T)
1911	Tiliviraston muut maksuliiketulotilit (T)
19110	Tiliviraston muut maksuliiketulotilit/Nordea (T)
19111	Tiliviraston muut maksuliiketulotilit /OKO (T)
19112	Tiliviraston muut maksuliiketulotilit(Sampo (T)
19114	Myyntireskontran maksuliiketulotili (T)
19119	Pankkitili/Poliisi (T)
192	Tiliviraston menotilit

1920	Tiliviraston yleiset maksuliikemenotilit (T)
19200	Tiliviraston yleinen maksuliikemenotili Nordea (T)
195	Muut rahat ja pankkisaamiset
1951	Rahastojen varat (T)
19510	Rahastojen varat (T)
199	Sisäisen rahaliikkeen tilit
1991	Lähetteiden tili (T)
19910	Lähetteiden tili (T)
1992	Toiselle tilivirastolle siirrettävät menot
19920	Toiselle tilivirastolle siirrettävät menot
1993	Katteet (T)
19930	Katteet (T)
1994	Tyhjennykset (T)
19940	Tyhjennykset Nordea (T)
19941	Tyhjennykset OKO (T)
19942	Tyhjennykset Sampo (T)
1995	Maksupisteiden väliset suoritukset (T)
19951	Tiliviraston tapahtumien siirto virastolta toiselle (T)
19955	Maksuliikemenotilien tyhjennykset, tiliviraston sisäiset (T)
19956	Maksuliiketulotili, sairausvakuutus- yms. lakien mukaiset palaut.
1997	Tiliviraston sisäiset tyhjennykset (T)
19970	Tiliviraston sisäiset tyhjennykset Nordea (T)
19971	Tiliviraston sisäiset tyhjennykset OKO (T)
19972	Tiliviraston sisäiset tyhjennykset Sampo (T)
19979	Tiliviraston sisäiset tyhjennykset/ Poliisi (T)
1998	Rahaliikkeen selvittelytili (T)
19980	Rahaliikkeen selvittelytili (T)

2. VASTATTAVAA

20.–21. OMA PÄÄOMA

20. VALTION PÄÄOMA

200	Valtion pääoma 1.1.1998
2000	Valtion pääoma 1.1.1998
20000	Valtion pääoma 1.1.1998
207	Edellisten tilikausien pääoman muutos
2070	Edellisten tilikausien pääoman muutos
20700	Edellisten tilikausien pääoman muutos
208	Pääoman siirrot
2080	Siirrot valtion yleisiltä maksuliikemenotileiltä (T)
20800	Siirrot valtion yleisiltä maksuliikemenotileiltä (T)
2081	Siirrot valtion yleisille maksuliiketulotileille (T)
20810	Siirrot valtion yleisille maksuliiketulotileille (T)
2082	Siirrot lähetteiden tililtä (T)

20820	Siirrot läheteiden tililtä (T)
2083	Tilivirastojen väliset hallinnan siirrot
20830	Tilivirastojen väliset hallinnan siirrot
2084	Yhteishankinnoista aiheutuvat menonsiirrot
20840	Yhteishankinnoista aiheutuvat menonsiirrot
209	Tilikauden tuotto-/kulujäämä
2090	Tilikauden tuotto-/kulujäämä
20900	Tilikauden tuotto-/kulujäämä
212	Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat
2128	Muut rahastot (T)
21280	Muut rahastot (T)

24.–29. VIERAS PÄÄOMA

24. PITKÄAIKAINEN

249	Muut pitkäaikaiset velat
2499	Muut pitkäaikaiset velat
24990	Muut pitkäaikaiset velat

25.–26. LYHYTAIKAINEN

250–251	Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistilit
255	Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat
2550	Talletetut vieraat varat (T)
25500	Talletetut vieraat varat (T)
256	Saadut ennakot
2560	Saadut hankintaennakot
25600	Saadut hankintaennakot
2569	Muut saadut ennakot
25690	Muut saadut ennakot
257	Ostovelat
2570	Ostovelat (T)
25700	Ostovelat (T)
25701	Matkalaskujen välitili, Travel (T)
25702	Matkatoimistotapahtumien välitili, Travel (T)
25703	Matkatoimistotapahtumat, Travel (T)
258	Tilivirastojen väliset tilitykset
2580	Ennakonpidätykset (T)
25800	Ennakonpidätykset (T)
25801	Sairasvakuutusmaksu (T)
25802	Lähdevero (T)
2581	Sosiaaliturvamaksut (T)
25810	Sosiaaliturvamaksut (T)
2582	Tapaturmamaksut (T)
25820	Tapaturmamaksut (T)
2583	Toiselle tilivirastolle siirrettävät tulot
25830	Toiselle tilivirastolle siirrettävät tulot

259–260	Edelleen tilitettävät erät
2590	Työnantajan eläke- ja avustuskassamaksut (T)
25900	Työnantajan eläke- ja avustuskassamaksut (T)
2591	Työntekijän eläke- ja avustuskassamaksut (T)
25910	Työntekijän eläke- ja avustuskassamaksut (T)
25911	Poliisien vakuutuskassamaksut (T)
2592	Työnantajan eläkemaksut (T)
25920	Työnantajan eläkemaksut (T)
2593	Työntekijän eläkemaksut (T)
25930	Työntekijän eläkemaksut (T)
2594	Jäsenmaksut (T)
25940	Jäsenmaksut (T)
2595	Ulosotot (T)
25950	Ulosotot (T)
2596	Työttömyysvakuutusmaksut (T)
25960	Työttömyysvakuutusmaksut (T)
2598	Palkkojen aputili (T)
25981	Palkkojen selvittelytili (T)
25982	Bruttomaksujen ja -palautusten, lomaennakoiden selvittelytili (T)
25983	Verottomien maksujen selvittelytili (T)
25984	Palkanpidätysten selvittelytili (T)
25985	Työnantajamaksujen selvittelytili (T)
25986	Nettomaksujen selvittelytili (T)
25987	Nettopalautusten selvittelytili (T)
2609	Muut edelleen tilitettävät erät (T)
26090	Muut edelleen tilitettävät erät (T)
26099	Muut edelleen tilitettävät erät/poliisi (T)
261	Siirtovelat
2610	Menorästit
26100	Menorästit
2611	Lomapalkkavelka
26110	Henkilöstön lomapalkkavelka (maksup.)
2612	Korkovelat
26120	Korkovelat
2614	Lomapalkkavelka (suoritep.)(T)
26140	Henkilöstön lomapalkkavelka (suoritep.)(T)
2615	Korkovelat (T)
26150	Korkovelat (T)
2619	Muut siirtovelat (T)
26190	Muut siirtovelat (T)
262	Muut lyhytaikaiset velat
2620	Epäselvät erät (T)
26200	Epäselvät erät (T)
2622	Taseessa seurattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus (T)
26220	Taseessa seurattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus (T)
2629	Muut lyhytaikaiset velat (T)

26290 Muut lyhytaikaiset velat (T)
 26299 Maksuliiketulotien selvittelytili (T)

29 Virhetilit
 299 Virhetilit
 2990 Tiliviraston virhetili
 29900 Tiliviraston virhetili
 29902 Palkkojen virhetili

3. TOIMINNAN TUOTOT

30. Maksullisen toiminnan tuotot
 300 Tuotot maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista
 3000 Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 30000 Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 3001 Tuotot kotitalouksilta
 30010 Tuotot kotitalouksilta
 3002 Tuotot elinkeinoelämältä
 30020 Tuotot elinkeinoelämältä
 3003 Tuotot EU:lta
 30030 Tuotot EU:lta
 3008 Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 30080 Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 3009 Muut tuotot liiketaloudellisesti hinnoitelluista suoritteista
 30090 Muut tuotot liiketaloudellisesti hinnoitelluista suoritteista
 301 Tuotot maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista
 3010 Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 30109 Muut tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 3011 Tuotot kotitalouksilta
 30119 Muut tuotot kotitalouksilta
 3012 Tuotot elinkeinoelämältä
 30129 Muut tuotot elinkeinoelämältä
 3018 Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 30189 Muut tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 3019 Muut tuotot julkisoikeudellisista suoritteista
 30199 Muut tuotot julkisoikeudellisista suoritteista
 302 Tuotot erillislakien mukaisista liiketaloudellisista suoritteista
 3020 Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 30200 Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
 3021 Tuotot kotitalouksilta
 30210 Tuotot kotitalouksilta
 3022 Tuotot elinkeinoelämältä
 30220 Tuotot elinkeinoelämältä
 3028 Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 30280 Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
 3029 Muut tuotot erillislakien mukaisista liiketaloudellisesti hinnoitelluista

	suoritteista
30290	Muut tuotot erillislakien mukaisista liiketaloudellisesti hinnoitelluista suoritteista
303	Tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista
3030	Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
30300	Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä
3031	Tuotot kotitalouksilta
30310	Tuotot kotitalouksilta
3032	Tuotot elinkeinoelämältä
30320	Tuotot elinkeinoelämältä
3038	Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
30380	Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
3039	Muut tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista
30390	Muut tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista
305	Tuotot sponsorille tarjottavasta media- ja imagohyödyistä
3052	Tuotot sponsorille tarjottavasta media- ja imagohyödyistä
30520	Tuotot sponsorille tarjottavasta media- ja imagohyödyistä
309	Maksullisen toiminnan tuottojen tileistä poistot
3090	Maksullisen toiminnan saamisten tileistä poistot
30900	Maksullisen toiminnan saamisten tileistä poistot

31. Vuokrat ja käyttökorvaukset

310	Vuokrat valtion ulkopuolella
3100	Maanvuokrat
31000	Maanvuokrat
3101	Vuokrat asunnoista
31010	Vuokrat asunnoista
3102	Vuokrat muista rakennuksista
31020	Vuokrat muista rakennuksista
3103	Vuokrat kuljetusvälineistä
31030	Vuokrat kuljetusvälineistä
3104	Vuokrat muista koneista ja laitteista
31040	Vuokrat muista koneista ja laitteista
3109	Muut vuokrat
31090	Muut vuokrat
311	Vuokrat valtion virastoilta ja laitoksilta
3110	Maanvuokrat valtion virastoilta ja laitoksilta
31100	Maanvuokrat valtion virastoilta ja laitoksilta
3111	Vuokrat asunnoista valtion virastoilta ja laitoksilta
31110	Vuokrat asunnoista valtion virastoilta ja laitoksilta
3112	Vuokrat muista rakennuksista valtion virastoilta ja laitoksilta
31120	Vuokrat muista rakennuksista valtion virastoilta ja laitoksilta
3113	Vuokrat kuljetusvälineistä valtion virastoilta ja laitoksilta
31130	Vuokrat kuljetusvälineistä valtion virastoilta ja laitoksilta
3114	Vuokrat muista koneista ja laitteista valtion virastoilta ja laitoksilta
3119	Muut vuokrat valtion virastoilta ja laitoksilta

31190	Muut vuokrat valtion virastoilta ja laitoksilta
312	Käyttökorvaukset valtion ulkopuolelta
3120	Vesimaksut
31200	Vesimaksut
3121	Sähkömaksut
31210	Sähkömaksut
3129	Muut käyttökorvaukset
31290	Muut käyttökorvaukset
313	Käyttökorvaukset valtion virastoilta ja laitoksilta
3130	Vesimaksut valtion virastoilta ja laitoksilta
31300	Vesimaksut valtion virastoilta ja laitoksilta
3131	Sähkömaksut valtion virastoilta ja laitoksilta
31310	Sähkömaksut valtion virastoilta ja laitoksilta
3139	Muut käyttökorvaukset valtion virastoilta ja laitoksilta
31390	Muut käyttökorvaukset valtion virastoilta ja laitoksilta
319	Vuokrien ja käyttökorvausten tileistä poistot
3190	Vuokra- ja käyttökorvaussuamisten tileistä poistot
31900	Vuokra- ja käyttökorvaussuamisten tileistä poistot

39. Muut toiminnan tuotot

390	Omaisuuksien myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3900	Aineettoman omaisuuden myyntivoitot
39000	Aineettoman omaisuuden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3901	Maa- ja vesialueiden myyntivoitot
39010	Maa- ja vesialueiden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3902	Asuinrakennusten myyntivoitot
39020	Asuinrakennusten myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3903	Muiden rakennusten myyntivoitot
39030	Muiden rakennusten myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3904	Rakenteiden myyntivoitot
39040	Rakenteiden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3905	Kuljetusvälineiden myyntivoitot
39050	Kuljetusvälineiden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3906	Muiden koneiden ja laitteiden myyntivoitot
39060	Muiden koneiden ja laitteiden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3908	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot
39080	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot valtion ulkopuolelta
3909	Muun omaisuuden myyntivoitot
39090	Muun omaisuuden myyntivoitot valtion ulkopuolelta
391	Omaisuuksien myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3910	Aineettoman omaisuuden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39100	Aineettoman omaisuuden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3911	Maa- ja vesialueiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39110	Maa- ja vesialueiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3912	Asuinrakennusten myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39120	Asuinrakennusten myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta

3913	Muiden rakennusten myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39130	Muiden rakennusten myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3914	Rakenteiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39140	Rakenteiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3915	Kuljetusvälineiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39150	Kuljetusvälineiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3916	Muiden koneiden ja laitteiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39160	Muiden koneiden ja laitteiden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3918	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39180	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
3919	Muun omaisuuden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
39190	Muun omaisuuden myyntivoitot valtion virastoilta ja laitoksilta
397	Yhteistoiminnan tuotot
3970	Yhteistoiminnan tuotot elinkeinoelämältä
39700	Yhteistoiminnan tuotot elinkeinoelämältä
3971	Yhteistoiminnan tuotot EU:lta
39710	Yhteistoiminnan tuotot EU:lta
3978	Yhteistoiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
39780	Yhteistoiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
39789	Yhteistoiminnan tuotot poliisin virastoilta ja laitoksilta
3979	Muut yhteistoiminnan tuotot
39790	Muut yhteistoiminnan tuotot
398	Muut tuotot
3984	Muun toiminnan saamisten tileistä poistot
39840	Muun toiminnan saamisten tileistä poistot
3988	Muut tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
39880	Muut tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
3989	Muut tuotot
39899	Muut tuotot
3990	Talousarvion ulkopuoliset tuotot
39900	Talousarvion ulkopuoliset tuotot

4. TOIMINNAN KULUT

40. Aineet, tarvikkeet ja tavarat

400	Ostot tilikauden aikana
4000	Arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja kuljetusvälineet
40000	Atk-laitteet ja -ohjelmistot
40001	Kalusteet
40002	Kuljetusvälineet ja niiden lisävarustelu
40003	Eläimet
40009	Muut koneet ja laitteet
4001	Toimistotarvikkeet
40010	Toimisto- ja atk-tarvikkeet
4002	Kirjat, lehdet ja muut painotuotteet
40020	Kirjat ja lehdet

40029	Muut painotuotteet
4003	Elintarvikkeet, juomat ja tupakka
40030	Elintarvikkeet, juomat ja tupakka
4004	Vaatteisto
40041	Virkapuvut
40042	Suojavaatteet ja -varusteet
40049	Muu vaatteisto ja tekstiilit
4005	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
40050	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
4006	Poltto- ja voiteluaineet
40060	Poltto- ja voiteluaineet
4007	Lämmitys, sähkö ja vesi
40070	Lämpöhuollon energiakulut
40071	Lämmitysaineet apuaineineen
40072	Sähköhuollon energiakulut
40073	Sähkötarvikkeet
40074	Käyttövesimaksut
40079	Muut lämmitys, sähkö ja vesikulut
4008	Rakennusmateriaali
40080	Rakennusmateriaali
4009	Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat
40090	Ajoneuvojen renkaat
40091	Ajoneuvotarvikkeet
40093	Standardivaraosat ja -aineet
40096	Eläinten ruoat ja tarvikkeet
40099	Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat
409	Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
4090	Aine-, tarvike- ja tavaravarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
40900	Aine-, tarvike- ja tavaravarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)

41. Henkilöstökulut

410	Palkat ja palkkiot
4100	Virkasuhdepalkat
41000	Kiinteät palkat
41001	Työaikakorvaukset
41002	Ylityökorvaukset
41003	Lomaraha
41005	Sairasaikalisä
41006	Vuosilomalisä
41007	Lomarahavapaa
41009	Muut korvaukset ja lisät
4101	Työsuhdepalkat
41010	Työsuhdepalkat
4102	Sairausvakuutus- yms. lakien mukaiset palautukset
41020	Sairausvakuutus- yms. lakien mukaiset palautukset
4103	Muut palkat ja palkkiot

41030	Käännöspalkkiot
31031	Tulkkien palkkiot
41032	Kokouspalkkiot
41034	Neuvottelukuntien palkkiot
41035	Työsuojeluvaltuutetun palkkiot
41036	Siviilipalvelusmiesten, kadettien ja asevelvollisten päivärahat
41037	Luento- ja tuntiopetuspalkkiot
41038	Luottamusmiespalkkiot
41039	Muut palkat ja palkkiot
4108	Lomapalkkavelan muutos
41080	Lomapalkkavelan muutos
411	Henkilöstösivukulut
4110	Työnantajan sosiaaliturvamaksut
41100	Työnantajan sosiaaliturvamaksut
4112	Eläkemaksut
41120	Eläkemaksut palkoista
4113	Sairausvakuutus- yms. lakien mukaiset sosiaaliturvamaksujen palautukset
41130	Sairausvakuutus- yms. lakien mukaiset sosiaaliturvamaksujen palautukset
4114	Tapaturmamaksut
41140	Tapaturmamaksut
4118	Lomapalkkojen henkilöstösivukuluvelan muutos
41180	Henkilöstön lomapalkkojen henkilöstösivukuluvelan muutos

42. Vuokrat

420	Vuokrat
4200	Maanvuokrat
42000	Maanvuokrat
4201	Asuntojen vuokrat
42010	Asuntojen vuokrat
4202	Muiden rakennusten vuokrat
42020	Toimitilojen vuokrat
42021	Opiskelija- ja henkilöstöravintoloiden vuokrat
42022	Kurssitilojen vuokrat
42029	Muiden rakennusten vuokrat
4203	Kuljetusvälineiden vuokrat
42030	Autojen käyttömaksut
42039	Muut kuljetusvälineiden vuokrat
4204	Muiden koneiden ja laitteiden vuokrat
42040	Kopiokoneiden vuokrat
42041	Atk-laitteiden vuokrat
42049	Muiden koneiden ja laitteiden vuokrat
4209	Muut vuokrat
42090	Muut vuokrat

43. Palvelujen ostot

430	Korjaus- ja kunnossapitopalvelut
-----	----------------------------------

4300	Asuinrakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43000	Asuinrakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut
4301	Muiden rakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43010	Muiden rakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut
4302	Maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43020	Maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
4303	Kuljetusvälineiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43030	Kuljetusvälineiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43031	Kuljetusvälineiden vauriokorjaukset
4304	Muiden koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43040	Kopiokoneiden korjaus- ja huoltopalvelut
43041	Atk-laitteiden korjaus- ja huoltopalvelut
43049	Muiden koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut
4309	Muut korjaus- ja kunnossapitopalvelut
43090	Muut korjaus- ja kunnossapitopalvelut
431	Rakentamispalvelut
4310	Asuinrakennusten rakentamispalvelut
43100	Asuinrakennusten rakentamispalvelut
4311	Muiden rakennusten rakentamispalvelut
43110	Muiden rakennusten rakentamispalvelut
4312	Maa- ja vesirakenteiden rakentamispalvelut
43120	Maa- ja vesirakenteiden rakentamispalvelut
4319	Muut rakentamispalvelut
43190	Muut rakentamispalvelut
432	Toimistopalvelut
4320	Painatuspalvelut
43200	Painatuspalvelut
4321	Ilmoitus-, mainos- ja markkinointipalvelut
43210	Ilmoitus-, mainos- ja markkinointipalvelut
43211	Viran- ja toimenhakuilmoitukset
4322	Tietoliikennepalvelut
43220	Postikulut
43221	Puhelinkulut
43224	Telekuuntelun tietoliikennekulut
43225	Televalvonnan tietoliikennekulut
43226	Viestiverkkojen tietoliikennekulut
43229	Muut tietoliikennekulut
4323	Atk:n käyttöpalvelut
43230	Atk:n käyttöpalvelut
4324	Pankkipalvelut
43240	Pankkipalvelut
4329	Muut toimistopalvelut
43290	Muut toimistopalvelut
433	Henkilöstöpalvelut
4330	Koulutuspalvelut

43300	Tietotekniikan koulutuspalvelut
43301	Omaehtoisen opiskelun koulutuspalvelut
43309	Muut koulutuspalvelut
4331	Työterveyspalvelut
43310	Työterveyspalvelut
4332	Työterveyshuollon kustannusten palautukset
43320	Työterveyshuollon kustannusten palautukset
4333	Virkistyspalvelut
43330	Virkistyspalvelut
4339	Muut henkilöstöpalvelut
43390	Muut henkilöstöpalvelut
434	Puhtaanapito- ja pesulapalvelut
4340	Siivouspalvelut
43400	Siivouspalvelut
4341	Pesulapalvelut
43410	Pesulapalvelut
4342	Ympäristöhoito- ja ylläpitopalvelut
43420	Jätevesimaksut
43421	Jätehuolto
43422	Ympäristöhoito
439	Muut palvelut
4390	Ravitsemispalvelut
43902	Opiskelijoiden ravitsemispalvelut
43903	Täydennyskoulutuksen ravitsemispalvelut
43909	Muut ravitsemispalvelut
4391	Vartiointi- ja turvallisuuspalvelut
43919	Muut vartiointi- ja turvallisuuspalvelut
4392	Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut
43920	Atk:hon liittyvät asiantuntija- ja tutkimuspalvelut
43921	Käännöspalvelut
43922	Tulkkauspalvelut
43923	Opiskelijavalintojen asiantuntija- ja tutkimuspalvelut
43924	Oikeuslääketieteelliset tutkimukset ja dna-testit
43929	Muut asiantuntija- ja tutkimuspalvelut
4393	Muut koulutuspalvelut
43930	Muut koulutuspalvelut
4394	Muut terveysterveyspalvelut
43940	Muut terveysterveyspalvelut
4399	Muut ulkopuoliset palvelut
43990	Kuljetuspalvelut
43991	Ajoneuvojen hinaukset, vahinkotarkastukset ym.
43993	Työkorvaukset
43994	Ulosoton tilitysmaksut
43999	Muut ulkopuoliset palvelut

45. Muut kulut

450	Matkakulut
4500	Päivärahat
45000	Päivärahat/Kotimaa
45001	Päivärahat/Ulkomaa
4501	Kilometrikorvaukset
45010	Kilometrikorvaukset
4502	Matkustuspalvelut
45020	Matkustuspalvelut/Kotimaa
45021	Matkustuspalvelut/Ulkomaa
451	Muut henkilöstölle maksettavat kustannusten korvaukset
4510	Muut kustannusten korvaukset
45100	Virkapukuavustus
45101	Pukuraha, veroton
45102	Kulunkikorvaus
45103	Kotivirkapuhelinkorvaus
45104	Koiran ruokintaraha
45105	Lääkekorvaus
45106	Paikalliskorotus ulkomaanyksiköissä
45107	Ulkomaan vuokrat
45108	Siviilipalvelusmiehille, kadeteille ja asevelvollisille maksettavat korvaukset
45109	Muut kustannusten korvaukset
452	Käyttöoikeusmaksut
4520	Patentti- ja lisenssimaksut
45200	Patentti- ja lisenssimaksut
4529	Muut käyttöoikeusmaksut
45290	Käyttökorvaukset
45299	Muut käyttöoikeusmaksut
453	Vahinkovakuutusmaksut
4530	Liikennevahinkomaksut
45300	Liikennevahinkomaksut
4539	Muut vahinkovakuutusmaksut
45390	Muut vahinkovakuutusmaksut
454	Jäsenmaksut
4540	Jäsenmaksut kotimaahan
45400	Jäsenmaksut kotimaahan
4541	Jäsenmaksut ulkomaille
45410	Jäsenmaksut ulkomaille
455	Omaisuuksien myyntitappiot
4550	Aineettoman omaisuuden myyntitappiot
45500	Aineettoman omaisuuden myyntitappiot
4551	Maa- ja vesialueiden myyntitappiot
45510	Maa- ja vesialueiden myyntitappiot
4552	Asuinrakennusten myyntitappiot
45520	Asuinrakennusten myyntitappiot
4553	Muiden rakennusten myyntitappiot
45530	Muiden rakennusten myyntitappiot

4554	Rakenteiden myyntitappiot
45540	Rakenteiden myyntitappiot
4555	Kuljetusvälineiden myyntitappiot
45550	Kuljetusvälineiden myyntitappiot
4556	Muiden koneiden ja laitteiden myyntitappiot
45560	Muiden koneiden ja laitteiden myyntitappiot
4558	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot
45580	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot
4559	Muun omaisuuden myyntitappiot
45590	Muun omaisuuden myyntitappiot
457	Maksetut verot
4570	Kiinteistöverot
45700	Kiinteistöverot
4579	Muut verot
45790	Muut verot
458	Muut pakolliset maksut
4589	Muut pakolliset maksut
45899	Muut pakolliset maksut
459	Muut kulut
4599	Muut kulut
45990	Muut kulut

46. Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)

460	Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
4600	Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
46000	Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)

47. Valmistus omaan käyttöön (-)

470	Valmistus omaan käyttöön (-)
4700	Valmistus omaan käyttöön (-)
47000	Valmistus omaan käyttöön (-)

48. Poistot

481	Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta
4811	Poistot tutkimus- ja kehittämismenoista
48110	Poistot tutkimus- ja kehittämismenoista
4812	Poistot aineettomista oikeuksista
48120	Poistot aineettomista oikeuksista
4819	Poistot muista pitkävaikutteisista menoista
48190	Poistot muista pitkävaikutteisista menoista
4812	Poistot aineettomista oikeuksista
48120	Poistot aineettomista oikeuksista
4819	Poistot muista pitkävaikutteisista menoista
48190	Poistot muista pitkävaikutteisista menoista
482	Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta
4820	Poistot rakennuksista

48200	Poistot rakennuksista
4821	Poistot rakennelmista
48210	Poistot rakennelmista
4822	Poistot rakenteista
48220	Poistot rakenteista
4823	Poistot koneista ja laitteista
48230	Poistot koneista ja laitteista
4824	Poistot kalusteista
48240	Poistot kalusteista
4829	Poistot muista aineellisista hyödykkeistä
48290	Poistot muista aineellisista hyödykkeistä
489	Suunnitelmasta poikkeavat poistot
4890	Suunnitelmasta poikkeavat poistot
48900	Suunnitelmasta poikkeavat poistot

49. Sisäiset kulut

490	Sisäiset kulut
4908	Yhteistoiminnan kulukorvaukset valtion virastoille ja laitoksille
49080	Yhteistoiminnan kulukorvaukset valtion virastoille ja laitoksille
	Yhteistoiminnan kulukorvaukset valtion virastoille ja laitoksille lakisääteisten
49081	tehtävien hoitamisesta
49089	Yhteistoiminnan kulukorvaukset poliisin virastoille ja laitoksille

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

50. Rahoitustuotot

500	Korkotuotot
5000	Korot euromääräisistä saamisista
50000	Korot euromääräisistä saamisista
509	Muut rahoitustuotot
5090	Osingot
50900	Osingot
5092	Rahoitustuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
50920	Rahoitustuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
5098	Rahoitustuottosaamisten tileistä poistot
50980	Rahoitustuottosaamisten tileistä poistot

51. Rahoituskulut

510	Korkokulut
5100	Korot euromääräisistä veloista
51000	Korot euromääräisistä veloista
519	Muut rahoituskulut
5199	Muut rahoituskulut
51990	Muut rahoituskulut

6. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

60.	Satunnaiset tuotot
600	Saadut korvaukset
6000	Vahinkovakuutuskorvaukset
60000	Vahinkovakuutuskorvaukset
6009	Muut vahingonkorvaukset
60090	Muut vahingonkorvaukset
609	Muut satunnaiset tuotot
6098	Muut satunnaiset tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
60980	Muut satunnaiset tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
6099	Muut satunnaiset tuotot
60990	Muut satunnaiset tuotot

61.	Satunnaiset kulut
610	Maksetut korvaukset
6100	Vahingonkorvaukset
61000	Vahingonkorvaukset
6109	Muut maksetut korvaukset
61090	Muut maksetut korvaukset
619	Muut satunnaiset kulut
6199	Muut satunnaiset kulut
61990	Muut satunnaiset kulut

8. SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT

80–81.	Siirtotalouden tuotot
800	Siirtotalouden tuotot kunnilta
8001	Käyttötalouden tuotot kunnilta
80010	Käyttötalouden tuotot kunnilta
8002	Pääomatalouden tuotot kunnilta
80020	Pääomatalouden tuotot kunnilta
801	Siirtotalouden tuotot kuntayhtymiltä
8010	Käyttötalouden tuotot kuntayhtymiltä
80100	Käyttötalouden tuotot kuntayhtymiltä
8011	Pääomatalouden tuotot kuntayhtymiltä
80110	Pääomatalouden tuotot kuntayhtymiltä
802	Siirtotalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta
8020	Käyttötalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta
80200	Käyttötalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta
8021	Pääomatalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta
80210	Pääomatalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta
803	Siirtotalouden tuotot elinkeinoelämältä
8030	Käyttötalouden tuotot elinkeinoelämältä
80300	Käyttötalouden tuotot elinkeinoelämältä
8031	Pääomatalouden tuotot elinkeinoelämältä
80310	Pääomatalouden tuotot elinkeinoelämältä

805	Siirtotalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä
8050	Käyttötalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä
80500	Käyttötalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä
8051	Pääomatalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä
80510	Pääomatalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä
8052	Käyttötalouden tuotot rahastotaloudesta
80520	Käyttötalouden tuotot rahastotaloudesta
8053	Pääomatalouden tuotot rahastotaloudesta
80530	Pääomatalouden tuotot rahastotaloudesta
806	Siirtotalouden tuotot kotitalouksilta
8060	Käyttötalouden tuotot kotitalouksilta
80600	Käyttötalouden tuotot kotitalouksilta
8061	Pääomatalouden tuotot kotitalouksilta
80610	Pääomatalouden tuotot kotitalouksilta
807	Siirtotalouden tuotot EU:lta
8070	Käyttötalouden tuotot EU:lta
80700	Käyttötalouden tuotot EU:lta
8071	Pääomatalouden tuotot EU:lta
80710	Pääomatalouden tuotot EU:lta
808	Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta
8080	Muut käyttötalouden tuotot ulkomailta
80800	Muut käyttötalouden tuotot ulkomailta
8081	Muut pääomatalouden tuotot ulkomailta
80810	Muut pääomatalouden tuotot ulkomailta
809	Siirrot talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista
8091	Muut siirrot talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista
80910	Muut siirrot talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista
810	Muut siirtotalouden tuotot
8100	Muut käyttötalouden tuotot
81000	Muut käyttötalouden tuotot
8101	Muut pääomatalouden tuotot
81010	Muut pääomatalouden tuotot

82–83.	Siirtotalouden kulut
820	Siirtotalouden kulut kunnille
8200	Käyttötalouden kulut kunnille
82000	Käyttötalouden kulut kunnille
8201	Pääomatalouden kulut kunnille
82010	Pääomatalouden kulut kunnille
821	Siirtotalouden kulut kuntayhtymille
8210	Käyttötalouden kulut kuntayhtymille
82100	Käyttötalouden kulut kuntayhtymille
8211	Pääomatalouden kulut kuntayhtymille
82110	Pääomatalouden kulut kuntayhtymille
822	Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille
8220	Käyttötalouden kulut sosiaaliturvarahastoille

82200	Käyttötalouden kulut sosiaaliturvarahastoille
8221	Pääomatalouden kulut sosiaaliturvarahastoille
82210	Pääomatalouden kulut sosiaaliturvarahastoille
823	Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle
8230	Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle
82300	Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle
8231	Pääomatalouden kulut elinkeinoelämälle
82310	Pääomatalouden kulut elinkeinoelämälle
825	Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille
8250	Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille
82500	Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille
8251	Pääomatalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille
82510	Pääomatalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille
826	Siirtotalouden kulut kotitalouksille
8261	Käyttötalouden kulut kotitalouksille
82610	Käyttötalouden kulut kotitalouksille
8262	Pääomatalouden kulut kotitalouksille
82620	Pääomatalouden kulut kotitalouksille
827	Siirtotalouden kulut EU:lle
8270	Käyttötalouden kulut EU:lle
82700	Käyttötalouden kulut EU:lle
8271	Pääomatalouden kulut EU:lle
82710	Pääomatalouden kulut EU:lle
828	Muut siirtotalouden kulut ulkomaille
8280	Muut käyttötalouden kulut ulkomaille
82800	Muut käyttötalouden kulut ulkomaille
8281	Muut pääomatalouden kulut ulkomaille
82810	Muut pääomatalouden kulut ulkomaille
829	Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille
8290	Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille
82900	Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille
830	Muut siirtotalouden kulut
8300	Muut käyttötalouden kulut
83000	Muut käyttötalouden kulut
8301	Muut pääomatalouden kulut
83010	Muut pääomatalouden kulut
831	Siirtotalouden kulujen palautukset
8310	Elinkeinoelämälle maksettujen tukipalkkioiden palautukset
83100	Elinkeinoelämälle maksettujen tukipalkkioiden palautukset
8311	Muut käyttötalouden kulujen palautukset
83110	Muut käyttötalouden kulujen palautukset
8312	Pääomatalouden kulujen palautukset
83120	Pääomatalouden kulujen palautukset

9. TUOTOT JA KULUT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA

90.	Verot ja veronluonteiset maksut
901	Muut verot ja veronluonteiset maksut
9015	Muut välillisten verojen luonteiset maksut
90150	Muut välillisten verojen luonteiset maksut
9019	Muut veronluonteiset maksut
90190	Muut veronluonteiset maksut
92.	Perityt arvonlisäverot
920	Perityt arvonlisäverot
9203	Arvonlisäverotuotot 8 %
92030	Arvonlisäverotuotot 8 %
9206	Arvonlisäverotuotot 17 %
92060	Arvonlisäverotuotot 17 %
9208	Arvonlisäverotuotot 22 %
92080	Arvonlisäverotuotot 22 %
921	Yhteisöhankintojen arvonlisäverotuotot
9213	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 8 %
92130	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 8 %
9216	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 17 %
92160	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 17 %
9218	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 22 %
92180	Arvonlisäverotuotot yhteisöhankinnoista 22 %
922	Sisäiset arvonlisäverotuotot
9223	Sisäiset arvonlisäverotuotot 8 %
92230	Sisäiset arvonlisäverotuotot 8 %
9226	Sisäiset arvonlisäverotuotot 17 %
92260	Sisäiset arvonlisäverotuotot 17 %
9228	Sisäiset arvonlisäverotuotot 22 %
92280	Sisäiset arvonlisäverotuotot 22 %
93.	Suoritettut arvonlisäverot
930	Suoritettut arvonlisäverot
9303	Arvonlisäverokulut 8 %
93030	Arvonlisäverokulut 8 %
9306	Arvonlisäverokulut 17 %
93060	Arvonlisäverokulut 17 %
9308	Arvonlisäverokulut 22 %
93080	Arvonlisäverokulut 22 %
931	Yhteisöhankintojen arvonlisäverokulut
9313	Yhteisöhankintojen arvonlisäverokulut 8 %
93130	Arvonlisäverokulut yhteisöhankinnoista 8 %
9316	Arvonlisäverokulut yhteisöhankinnoista 17 %
93160	Arvonlisäverokulut yhteisöhankinnoista 17 %
9318	Arvonlisäverokulut yhteisöhankinnoista 22 %
93180	Arvonlisäverokulut yhteisöhankinnoista 22 %
932	Sisäiset arvonlisäverokulut

9323	Sisäiset arvonlisäverokulut 8 %
93230	Sisäiset arvonlisäverokulut 8 %
9326	Sisäiset arvonlisäverokulut 17 %
93260	Sisäiset arvonlisäverokulut 17 %
9328	Sisäiset arvonlisäverokulut 22 %
93280	Sisäiset arvonlisäverokulut 22 %

99.**Tekniset tilit**

990	Siirtomäärärahojen siirrot
9900	Siirtomäärärahojen siirrot
99000	Siirtomäärärahojen siirrot
991	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset
9910	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset
99100	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset
992	Muut talousarviotuloihin liittyvät tekniset tilit
9920	Sitomuserusteinen tulokirjaus
99200	Sitomuserusteinen tulokirjaus
993	Muut talousarviomenoihin liittyvät tekniset tilit
9930	Sitomuserusteinen menokirjaus
99300	Sitomuserusteinen menokirjaus
994	Muut tekniset tilit
9940	Muut tekniset tilit
99400	Muut tekniset tilit

Tililuokka 2 - TALOUSARVIOTILI

110401	Arvonlisävero
130301	Osinkotulot

TALOUSARVIOTILIT

26.10.01.1	Poliisitoimen toimintamenot
26.10.01.2	Hankerahoitus
26.10.01.3	Työ- ja kenttäharjoittelu

Tililuokka 3 - YKSIKKÖ

45	Poliisiammattikorkeakoulu
450	Jakamaton
45000	Jakamaton
451	Johto
45100	Johto
45101	Viestintä
452	Hallinto-osasto
45200	Hallinto-osaston johto
45201	Hallinto- ja henkilöstöyksikkö
45202	Talousyksikkö
45203	Tietohallintoyksikkö
453	Koulutusosasto
45300	Koulutusosaston johto
45301	Ammattikorkeakouluyksikkö
45302	Peruskoulutusyksikkö, yhteiset
45303	Kenttä, peruskoulutus
45304	Liikenne, peruskoulutus
45305	Rikos, peruskoulutus
45306	Voimankäyttö, peruskoulutus
45307	Viesti, peruskoulutus
45308	Täydennyskoulutusyksikkö
45309	Poliisikoiralaitos
45310	Opintopalvelut
45311	Rekrytointi
454	Tutkimus- ja kehittämisosasto
45400	Tutkimusosaston johto
45401	Talousrikollisuus
45402	Huumausainerikollisuus
45403	Poliisitoiminta
45404	Poliisihallinta
45405	Kokonaisrikollisuus
45406	Polstat
45407	Kirjasto- ja tietopalvelu
45408	Poliisimuseo

Tililuokka 4 - ALUE

6090	Tampere
6750	Hämeenlinna

Tililuokka 5 - TULOSALUE

4051	Tukipalvelut
4052	Konsernipalvelut

Tililuokka 6 - PROJEKTI

45122800	Sociological Study, Suomen Akatemia
45661	EU-sec
45664	Talousrikostutkinnan organisointi Venäjällä ja rajat ylittävä viranomaisyhteistyö
45665	Talousrikosten kulku rikosprosessissa
45693	Ympäristörikokset: oikeustaloustieteellinen tutkimus
45694	Poliisi ja maahanmuuttajaintegraatio
45700	Ennalta estävä toiminta (Ylikangas)
6149915	Rajaturvallisuuden edistäminen (UM:n määrärahamyöntö)

Tililuokka 7 - TUOTE

450	Koulutuksen yhteiset
4500000	Koulutuksen yhteiset
451	Tutkintoon johtava koulutus
4510	Tutkintoon johtava koulutuksen yhteiset
4510000	Tutkintoon johtava koulutuksen yhteiset
4511	Tutkintoon johtava koulutus (erilliskustannukset)
45110	Perustutkinto
4511000	Perustutkinto, suomenkielinen
4511001	Perustutkinto, ruotsinkielinen
45111	Alipääällystötutkinto
4511100	Alipääällystötutkinto, suomenkielinen
4511101	Alipääällystötutkinto, ruotsinkielinen
45112	Pääällystökoulutus
4511200	Pääällystökoulutus, suomenkielinen
4511201	Pääällystökoulutus, ruotsinkielinen
452	Täydennyskoulutus, yhteiset
452	Täydennyskoulutus, yhteiset
4520	Täydennyskoulutus, yhteiskustannukset
4520000	Täydennyskoulutuksen yhteiskustannukset
4521	Täydennyskoulutuksen erilliskustannukset
45210	<i>Erikoistumisopinnot</i>
4521001	Teknisen tutkinnan erikoistumisopinnot 1
4521002	Huumerikostutkinnan erikoistumisopinnot 1
4521003	Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot 1
4521004	Erikoiskoiranohjaajan erikoistumisopinnot 1
4521005	Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnot 2
4521006	Liikenteen erikoistumisopinnot 1

4521007	Talousrikostutkinnan erikoistumisopinnot 1
45211	Täydennyskoulutus (ei maksulliset kurssit)
4521100	Täydennyskoulutuksen kurssit
45212	Julkisoikeudellinen koulutus
4521201	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 1
4521202	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 2
4521203	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 3
4521204	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 4
4521205	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 5
4521206	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 6
4521207	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 7
4521208	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 8
4521209	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 9
4521210	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 10
4521211	Voimankäytön kenttäkouluttajatutkinnon uusiminen 11
4521221	Voimankäytön kenttäkouluttajakurssi 1
4521222	Voimankäytön kenttäkouluttajakurssi 2
4521231	Voimankäytön kenttäkouluttajakurssin jatkokurssi
4521241	Vartijoiden voimankäyttökouluttajien kurssi 1 (Yleinen osa)
4521242	Vartijoiden voimankäyttökouluttajien kurssi 2 (Yleinen osa)
4521251	Vartijoiden voimankäyttökouluttajien kurssi (erityinen osa)
4521261	Järjestyksenvalvojakouluttajakoulutus 1
4521262	Järjestyksenvalvojakouluttajakoulutus 2
4521263	Järjestyksenvalvojakouluttajakoulutus 3
45213	Liiketaloudellinen koulutus
4521301	Hätäkeskuspäivystäjäkoulutus 1/1
4521302	Hätäkeskuspäivystäjäkoulutus 1/2
4521303	Hätäkeskuspäivystäjäkoulutus 2/1
4521304	Hätäkeskuspäivystäjäkoulutus 2/2
4521311	Hätäkeskus poliisin operatiivisen toiminnan osana 1
4521312	Hätäkeskus poliisin operatiivisen toiminnan osana 2
4521321	Hätäkeskuslaitoksen vuoromestarien Patja-tukihenkilökurssi 1

4521322	Hätäkeskuslaitoksen vuoromestarien Patja-tukihenkilökurssi 2
4521331	RISE:n poliisin tietojärjestelmäkurssi 1
4521332	RISE:n poliisin tietojärjestelmäkurssi 2
4521333	RISE:n poliisin tietojärjestelmäkurssi 2
4521334	
453	Muu maksullinen toiminta
45300	Julkisoikeudelliset suoritteet
4530000	Valintakokeet (tulot ja menot)
4530001	Tottelevaisuustarkastukset
45301	Muu liiketaloudellinen toiminta
4530100	Julkaisutoiminta
4530101	Muu liiketaloudellinen toiminta
454	Muu toiminta
45400	Muu toiminta
4540000	Näyttelytoiminta
4540001	Kokoelmatoiminta
4540002	ID-toiminta
4540003	Poliisikoiratoiminta
4540004	Cepol-toiminta
455	Tukisuoritteet
45500	Tukisuoritteet
4550000	Tukisuoritteet

Tililuokka 8 - SEURANTA

4500	Henkilöstökoulutus
4510	Tyhy-toiminta
4520	Virkistystoiminta
4530	Työsuojelu
4540	Edustusluonteiset menot
4550	Tuntiopetus
4560	Haltik
4570	Majoitustoiminta
4580	Lahjoitukset (Poliisikoiralaivos)